

ÅRSRAPPORT 2013 RØMSKOG KOMMUNE

Rømskog kommune
romskog.kommune.no
Tlf 69 85 91 77
postmottak@romskog.kommune.no
Kommunehuset, 1950 Rømskog

Rømskog er Østfolds perle hvor du finner liv og vekst midt i skogens ro og friske luft. Skogen og dens muligheter preger kommunens historie. Skogen og trevirke er fortsatt en levevei i Rømskog, og i skogen hentes nye krefter og inspirasjon hver dag. I Rømskog ligger over 100 tjern og vann og venter!

Fullt trøkk på Grensemessa på Kurøen bygdetun

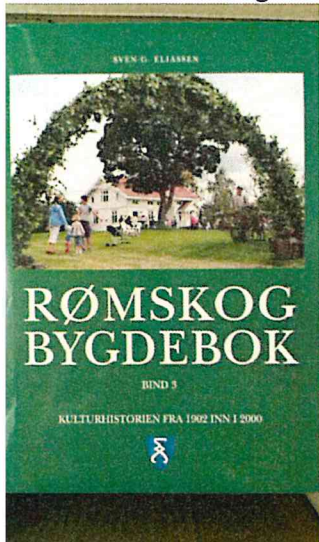
Rømskog SPA og Resort badet i sol

Folkehelsekoordinator og kommuneoverlege anbefalte trimrommet

Ordfører delte ut Velkomstperm til nyinnflyttere

Bind 3 av Rømskog bygdebok ble godt mottatt

Utsikt fra Haukenestårnet

RØMSKOG KOMMUNE – KJENT FOR LIV OG VEKST

Rådmannen legger frem årsrapport for kommunens økonomi og tjenesteproduksjon i 2013. Det rapporteres i forhold til mål og rammer vedtatt i handlingsplan og budsjett for 2013.

Årsberetningen er kommunens "selvangivelse" og informerer om arbeidet som politikere, ledelse, medarbeidere, tillitsvalgte og frivillige utfører for å utvikle kommunen og yte best mulig tjenester til innbyggerne i Rømskog.

Småkommuner som Rømskog må samarbeide med nabokommunene på en rekke områder for å kunne tilby de tjenester en kommune skal levere. Det gode samarbeidet med Aurskog-Høland i nord og Marker og Aremark i sør, samt eierskap i interkommunale selskaper er avgjørende i denne sammenheng. I 2013 har en sett at det er behov for nye og større enheter f.eks innen skatt og IKT, noe det arbeides for å få til.

2013 ble et år med svak befolkningsnedgang. Kommunen mangler fortsatt småleiligheter for salg og utleie. Det skapes arbeidsplasser lokalt, og ledigheten var rekordlav.

Når det gjelder økonomi ble kommunen ble nr 1 på Kommunal Rapports Kommunebarometer. Det ble foretatt investeringer for kr 5 mill mot budsjettet 12,3 mill. Store investeringer som kjøp av av utleieleiligheter og opparbeidelse av industritomt ble ikke realisert. Vi gikk med et regnskapsmessig overskudd på ca 1,6mill kr (overskuddet i 2010 var 3,1 mill kr). Brutto driftsresultat

var negativt, men nettodriftsresultat i % av brutto driftsinntekter ble 1,7 % (4,0 % i 2012). Dette er noe lavere enn departementets anbefalte 3 %, men Rømskog har hatt positivt netto driftsresultat hvert eneste år siden 1994!

Helse og omsorg og oppvekst gikk noe ut over sine budsjetterte rammer i 2013. Det er tatt grep i løpet av året som skal bringe driften i balanse. Omstilling og effektivisering av driften er avgjørende for å være i stand til å møte nye utfordringer.

Medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført våren 2013, og viste at medarbeiderne fortsatt er meget godt fornøyd med kommunen som arbeidsplass. Gledelig er det at kommunens mål om reduksjon av sykefraværet ble nådd. Sykefraværet ble ytterligere redusert til 3,4 % i 2013, i 2012 var det 5,0 %.

Kommunens planstrategi 2013-2017 er vedtatt i samarbeid med de andre grensekommunene; Aremark og Marker. Den legger grunnlaget for arbeidet med utarbeidelse av ny kommuneplan som er startet opp i 2014.

Rådmannen takker politikere, ledere og medarbeidere for godt samarbeid og innsatsen i 2013 for å bidra til at Rømskog er en god kommune å bo og arbeide i.

Rømskog, 30. april 2014

Anne Kirsti Johnsen
rådmann

INNHold

2013 Året som gikk	4
Driftsregnskap	4
Økonomisk oversikt	5
Resultat	6
Driftsinntekter	7
Driftsutgifter	9
Enhetskostnader	11
Finans	12
Arbeidskapital og likviditet	13
Gjeld	14
Soliditet	17
Investeringer	18
Økonomisk stilling	19
Visjon	19
Måloppnåelse 2013	20
Politisk organisering	22
Fokusområder	23
Innbyggere og folketall	23
Næringsutvikling	25
Omdømmebygging og kommunikasjonsstrategi	27
Klima og miljø	27
Folkehelse	27
Samhandlingsreformen	28
Elektroniske løsninger	29
Brukermedvirkning	29
Samordning av tiltak for utsatte barn og unge	30
Kultur	30
God personalpolitikk og Intern kontroll	30
Administrativ organisering	32
Arbeidsmiljø og HMS	32
Sykefravær	34
Kompetanse	34

Vedlegg:

Interkommunale løsninger

Folkehelseprofil Rømskog 2013

Oversikt over kommunens aksjer

Årsrapport fra tjenesteområdene

2013 ÅRET SOM GIKK

I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning og GKRS (GodKommunalRegnskapsSkikk) nr 6 skal rådmannen utarbeide årsberetning og fremme denne for formannskapet eller annet organ etter kommunestyrets bestemmelse. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret samtidig som årsregnskapet legges frem. Årsberetningen er rådmannens redegjørelse for kommunens virksomhet det siste året. Det skal redegjøres for kommunens utvikling, og spesielt de faktorer som påvirker resultat og finansiell stilling. Årsberetningen er pliktig informasjon etter lov og forskrift og er ment å være utfyllende i forhold til den informasjon som gis i årsregnskapet.

Driftsregnskap

	Regnskap 2013	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap 2012
Skatt på inntekt og formue	14698306	16393000	16393000	15840789
Ordinært rammetilskudd	34871206	33225000	33225000	32650258
Skatt på eiendom	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	882599	0	0	266098
Sum frie disponible inntekter	50452111	49618000	49618000	48757145
Renteinntekter og utbytte	3106667	1820000	1820000	3089895
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	670932	975000	975000	760741
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	1157141	1160000	1160000	1136387
Netto finansinntekter/utgifter	1278594	-315000	-315000	1192767
Til dekning av tidl. regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	3234641	3235000	260000	2268896
Til bundne avsetninger	552360	7000	7000	149274
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	3074641	3075000	0	2268896
Bruk av ubundne avsetninger	1330000	1330000	760000	516000
Bruk av bundne avsetninger	502704	120000	120000	248690
Netto avsetninger	1120344	1283000	613000	615415
Overført til investeringsregnskapet	629936	124000	124000	63700
Til fordeling drift	52221114	50462000	49792000	50501627
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	50605720	50462000	49792000	47426986
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	1615394	0	0	3074641

Økonomisk oversikt - drift

1 Rømskog kommune - 2013

28.04.2014

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	2.790.683,78	2.820.000,00	2.820.000,00	2.674.964,70
Andre salgs- og leieinntekter	4.969.244,49	4.464.000,00	4.464.000,00	4.965.725,93
Overføringer med krav til motytelse	4.233.184,84	2.791.000,00	2.791.000,00	3.568.631,76
Rammetilskudd	34.871.206,00	33.225.000,00	33.225.000,00	32.650.258,00
Andre statlige overføringer	882.599,00	0,00	0,00	266.098,00
Andre overføringer	122.856,57	117.000,00	117.000,00	347.269,75
Skatt på inntekt og formue	14.698.306,10	16.393.000,00	16.393.000,00	15.840.789,06
Eiendomsskatt	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	62.568.080,78	59.810.000,00	59.810.000,00	60.313.737,20
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	29.074.991,32	27.356.000,00	27.237.000,00	28.332.365,13
Sosiale utgifter	9.948.715,34	9.119.000,00	9.119.000,00	7.900.821,15
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	10.175.591,48	10.497.000,00	9.927.000,00	9.787.587,47
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	9.208.843,10	8.519.000,00	9.147.000,00	8.906.690,73
Overføringer	4.313.548,19	5.163.000,00	4.554.000,00	4.056.113,80
Avskrivninger	2.241.939,00	1.640.000,00	1.640.000,00	2.259.655,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsutgifter	64.963.628,43	62.294.000,00	61.624.000,00	61.243.233,28
Brutto driftsresultat	-2.395.547,65	-2.484.000,00	-1.814.000,00	-929.496,08
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	3.106.667,20	1.820.000,00	1.820.000,00	3.089.894,63
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksterne finansinntekter	3.106.667,20	1.820.000,00	1.820.000,00	3.089.894,63
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	670.931,99	975.000,00	975.000,00	760.741,10
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	1.157.141,00	1.160.000,00	1.160.000,00	1.136.387,00
Utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	1.828.072,99	2.135.000,00	2.135.000,00	1.897.128,10
Resultat eksterne finanstransaksjoner	1.278.594,21	-315.000,00	-315.000,00	1.192.766,53
Motpost avskrivninger	2.241.939,00	1.640.000,00	1.640.000,00	2.259.655,00
Netto driftsresultat	1.124.985,56	-1.159.000,00	-489.000,00	2.522.925,45
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	3.074.640,81	3.075.000,00	0,00	2.268.896,16
Bruk av disposisjonsfond	1.330.000,00	1.330.000,00	760.000,00	516.000,00
Bruk av bundne fond	502.704,00	120.000,00	120.000,00	248.689,50
Bruk av likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum bruk av avsetninger	4.907.344,81	4.525.000,00	880.000,00	3.033.585,66
Overført til investeringsregnskapet	629.935,59	124.000,00	124.000,00	63.700,02
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	3.234.640,81	3.235.000,00	260.000,00	2.268.896,00
Avsatt til bundne fond	552.359,77	7.000,00	7.000,00	149.274,28
Avsatt til likviditetsreserven	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum avsetninger	4.416.936,17	3.366.000,00	391.000,00	2.481.870,30
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	1.615.394,20	0,00	0,00	3.074.640,81

Resultat

Driftsregnskapet er gjort opp med et positivt netto driftsresultat på kr 1 124 985. I vesentlig grad skyldes overskuddet en kombinasjon av økte inntekter og utbytte.

Det var budsjettert med et negativt driftsresultat på kr 489 000. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter ble 1,7 % (4,0 i 2011). Størrelsen på netto driftsresultat sett i forhold til driftsinntektene ble lavere enn departementets anbefalte 3 %. Kommunen fikk merinntekter drift på kr 2,8 mill og kr 1,3 mill merinntekter finans.

Etter pliktige og vedtatte avsetninger gjøres regnskapet opp med ett regnskapsmessig mindreforbruk på kr 1 615 394 som i hovedsak foreslås avsatt på disposisjonsfond (overskuddet i 2012 var 3,1 mill kr). På Kommunal Rapports Kommunebarometer rangeres Rømskog som den aller beste kommunen i landet når det gjelder økonomisk styring. Sammenstillingen bygger på KOSTRA-tallene for 2013.

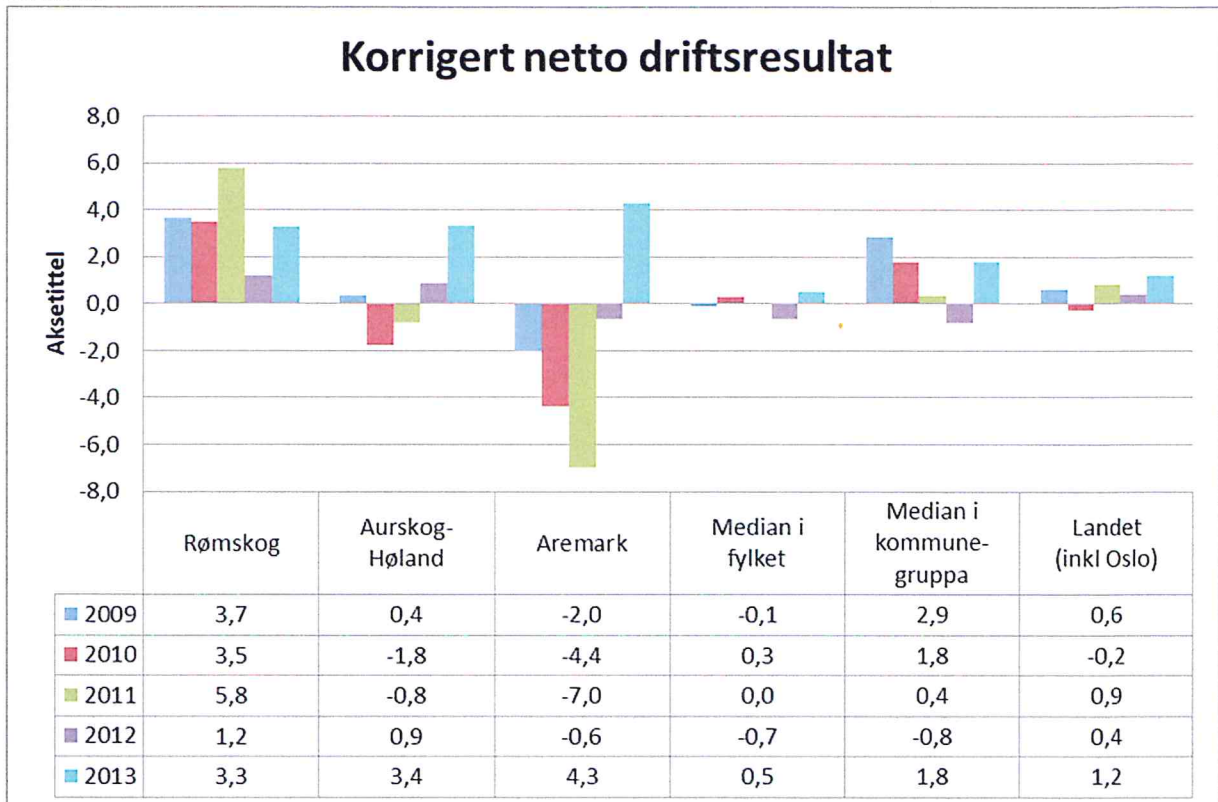
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter													
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0101 Halden	0,3	-2,7	-1,7	2,9	4,2	3,6	0,5	0,8	-0,6	-0,8	-8,1	-3,7	-3,0
0104 Moss	-1,0	-2,1	-1,5	-0,6	4,6	3,5	3,1	-3,7	-1,5	1,8	1,6	-0,5	-1,5
0105 Sarpsborg	1,4	0,4	-0,3	2,0	4,9	7,8	2,6	-2,5	0,4	2,9	0,4	1,3	1,1
0106 Fredrikstad	-4,7	-3,8	-1,8	-1,6	5,4	5,9	1,8	-0,8	-0,6	-0,5	2,0	2,9	1,5
0111 Hvaler	8,5	-4,6	-5,2	4,9	6,0	8,5	-2,1	-1,2	6,6	8,4	-3,8	0,8	3,1
0118 Aremark	1,8	2,3	-5,6	-5,2	-7,8	13,7	2,4	-4,2	-1,8	0,7	-7,9	2,2	4,6
0119 Marker	-0,5	4,2	3,9	1,3	7,1	7,3	4,3	3,3	0,1	2,6	0,2	-0,6	-0,9
0121 Rømskog	13,0	9,8	6,2	4,1	14,9	17,0	7,7	11,1	4,1	4,7	5,5	4,0	1,7
0122 Trøgstad	4,2	2,2	0,9	8,4	7,0	5,9	1,9	0,7	6,7	3,5	1,4	8,4	4,8
0123 Spydeberg	0,2	0,9	-0,1	4,0	7,1	5,7	2,5	-2,2	0,4	1,3	1,2	3,1	0,7
0124 Askim	-2,6	-6,2	1,1	2,2	6,4	9,1	3,3	4,1	2,3	2,4	3,5	10,6	3,7
0125 Eidsberg	3,8	5,2	-1,8	0,6	2,6	7,2	2,9	-2,0	-0,5	-0,1	1,3	3,2	1,9
0127 Skiptvet	5,5	4,8	2,1	1,6	7,1	13,1	9,9	6,6	5,9	1,7	1,4	3,9	0,5
0128 Rakkestad	1,0	1,7	1,2	2,4	4,5	3,0	0,6	-1,9	2,2	1,8	1,6	1,0	0,5
0135 Råde	0,2	-4,9	-4,2	1,2	1,2	3,4	-4,1	-4,8	1,0	0,8	2,0	3,1	4,3
0136 Rygge	0,5	-1,2	-2,0	-3,0	-2,3	-2,2	1,2	0,8	2,2	0,7	-1,3	0,1	0,2
0137 Våler (Østf.)	2,3	4,9	2,2	0,2	3,7	5,1	2,2	1,5	1,9	-1,8	-0,8	0,6	1,1
0138 Hobøl	0,3	-1,1	-3,5	-0,6	-2,3	-0,9	4,6	2,5	-0,8	-0,3	0,0	0,6	-3,6
EAK Landet	2,0	0,5	0,5	1,9	3,5	5,6	2,3	0,0	2,7	2,1	2,0	2,7	2,3
EAKUO Landet uten Oslo	1,9	0,1	0,7	2,0	3,5	5,2	1,9	-0,6	2,7	2,2	1,8	2,6	2,4
EKA01 Østfold	-0,6	-1,5	-1,1	0,6	4,5	5,6	2,1	-0,8	0,4	1,1	0,2	1,7	0,7

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Indikatoren viser netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til resultat eksterne finansieringstransaksjoner, dvs. netto renter, netto avdrag samt kommunale utlån, utbytter og eieruttak, og er i tillegg korrigert for avskrivninger slik at disse ikke gis resultateffekt. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk.

Korrigert netto driftsresultat viser netto driftsresultat korrigert for momskompensasjon for investeringer og netto premieavvik, som begge stort sett for en kunstig forbedring av

resultatet. Korrigert netto driftsresultat gir dermed et riktigere bilde av den underliggende driften.

Driftsinntekter

Samlede inntekter var kr 62 568 080. Det er en økning på kr 2,2 mill fra 2012, og kr 2,8 mill høyere enn budsjettet. Frie inntekter var kr 34,9 mill, en økning på kr 2,2 mill. Økningen skyldes i hovedsak rammetilskuddet. Skatteinngangen var lavere enn budsjettet, og lavere enn i 2012.

Inntektsutjevningen som skal utjevne endringer i skatteinngangen ved at staten omfordeler skatteinntekter fra kommuner med høyest skatteinngang til kommuner med lav skatteinngang ble derfor høyere.

Kommunens inntekter er i hovedsak skatt og rammetilskudd. Kommunenes inntektssystem innebærer både en inntekts- og utgiftsutjevning mellom kommunene. På denne måten utjevnes forskjeller i innbyggernes skatteevne og forskjeller i kommunenes utgiftsbehov.

Dersom skatteinntektene svikter i forhold til hva som er utviklingen for landet som helhet, blir en stor del av svikten i skatteinngangen dekket opp gjennom inntektsutjevningen, og motsatt blir en økning i skatteinntektene i forhold til landsgjennomsnittet i stor grad samordnet vekk. Kommunens økonomi er sårbar fordi den i så stor grad er avhengig av småkommunetillegget og at inntektssystemet inneholder utjevning. Utviklingen i kommunens frie inntekter vises i tabellen på neste side.

År	Skatt i 1000 kr	% endring	Ramme i 1000 kr	% endring	Sum skatt og ramme	% endring
2005	11 071	8,83	16 799	-1,8	27 870	2,16
2006	13 079	18,14	19 652	16,98	32 731	17,44
2007	11 705	-10,51	21 721	10,53	33 426	2,12
2008	12 854	9,82	22 378	3,02	35 232	5,40
2009	12 364	-3,81	27 325	22,11	39 689	12,65
2010	14 451	17,00	27 676	1,00	42 127	6,00
2011	13 826	- 4,32	31 894	15,2	45 720	8,5
2012	15 841	14,5	32 650	2,3	48 491	6,1
2013	14 698	-7,2	34 871	6,8	49 569	2,2

Brukerbetalinger og leieinntekter ble økt med 3 % i 2013 (bortsett fra kost i barnehagen som ble økte med 7 %, og barnehagepris til maxpris), og inntektene ble ca kr 475 000 høyere enn budsjettet.

Oversikten nedenfor viser at Rømskog skiller seg ut med høyest frie inntekter pr. innbygger i Østfold. Hovedårsaken til det høye inntektsnivået i Aremark og Rømskog er småkommunetilskuddet som gis til kommuner med under 3200 innbyggere. Hvis småkommunetilskuddet tas vekk, mister Rømskog over 5 mill kroner i inntekter, noe som vil medføre store økonomiske utfordringer.

Frie inntekter (skatt på inntekt og formue pluss rammetilskudd) i kroner per innbygger													
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0121 Rømskog	36324	40309	40665	40903	41597	49668	51505	52507	57689	62134	66455	70175	73763
0118 Aremark	30634	33390	33434	31935	32853	39635	41019	42299	47814	49064	53669	58368	61856
0128 Rakkestad	22962	24581	26054	26656	27279	30020	30892	32498	35585	37941	44841	47316	50106
0119 Marker	24887	26890	27567	28039	27854	31049	33536	34506	37341	38827	42798	45703	48468
0127 Skiptvet	21839	24090	24918	25280	25177	27973	28072	30796	32905	34564	42266	46278	48067
0122 Trøgstad	22588	24136	25781	26056	26274	29148	29595	31368	35143	36493	42547	45896	47865
0125 Eidsberg	21615	23422	24059	24738	24260	27938	28214	29673	32949	35434	41104	44571	47319
0123 Spydeberg	23383	23471	24934	24747	25326	27388	27453	28787	31748	32978	41463	44333	45686
0105 Sarpsborg	20620	21846	22989	23230	24036	26239	27111	28688	31431	33097	40322	43371	45346
0135 Råde	22879	23092	24947	23076	23525	27263	26698	28511	31444	32887	39893	43132	44892
0111 Hvaler	23748	24772	24697	25344	26133	28449	28722	30844	35282	35596	41094	43890	44885
0101 Halden	21122	23016	24154	24185	25255	27885	28602	30027	32492	33651	39705	43151	44877
0106 Fredrikstad	20606	21969	22927	23184	23982	26599	27414	28664	31361	32773	39409	42357	44299
0124 Askim	19982	21095	22608	22888	23471	25485	26166	27704	29775	31804	39314	42515	44168
0136 Rygge	19486	20854	22305	22897	22867	26368	26933	28289	30896	33368	39288	41983	43632
0138 Hobøl	20949	22877	23919	23953	24686	26631	28161	29495	31624	33265	40339	43387	43476
0137 Våler (Østf.)	20785	24045	25394	24182	24738	27270	26856	28218	31226	32563	40163	42011	43413
0104 Moss	19480	20963	22094	21581	23730	26022	26838	28241	29898	31518	39164	41744	43304
EAK Landet	24337	24803	25749	25708	26784	29728	30257	31759	34363	35893	43445	46505	48196
EKA01 Østfold	20926	22365	23478	23581	24394	27004	27723	29164	31792	33398	40179	45686	47407
Landet uten Oslo	22609	24144	25130	25171	26236	29068	29533	30969	33712	35271	42641	43184	45035

Driftsutgifter

Samlede brutto driftsutgifter var kr 64 964 000, en økning på kr 3,7 mill fra året før. Tabellen viser utviklingen i kommunens driftsutgifter de siste årene, samt ikke disponert overskudd.

ÅR	Driftsutgift i 1000 kr	% endring	Ikke disp. oversk. i 1000 kr
2005	39 753	3,22	1 232
2006	42 898	7,91	3 994
2007	47 823	11,48	1 078
2008	47 636	-0,39	3 696
2009	54 790	3,4	2.052
2010	56 303	5,2	2.173
2011	57 160	1,5	2.268
2012	61 243	7,1	3 074
2013	64 964	6,0	1 615

Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger

Brutto driftsutgifter er de samlede driftsutgiftene inkludert avskrivninger korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/ internkjøp mv. Brutto driftsutgifter per innbygger i kommunen viser enhetskostnaden ved den totale kommunale virksomhet og kan også være en produktivetsindikator

Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger												
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0121 Rømskog	51737	54530	57762	59336	65106	73801	70902	79650	82985	82654	88802	96667
0118 Aremark	49545	53500	54060	55809	59527	64125	70568	77545	79520	84871	82682	88339
0111 Hvaler	44116	47136	45561	46505	51053	55491	58562	62063	67068	78489	79703	86992
0128 Rakkestad	37299	39597	40199	41852	44864	48598	53362	56745	58411	62093	68271	71905
0127 Skiptvet	37085	40234	41691	42637	43091	46511	51761	56933	60282	63217	67989	71712
0123 Spydeberg	34558	37294	41833	44415	47068	50676	55240	61543	61150	61997	65061	69545
0119 Marker	36672	38997	41393	42509	44110	48792	51391	57180	57126	59343	64542	69081
0122 Trøgstad	35570	38235	39862	40429	44150	47397	50745	55805	57465	60776	60753	67656
0104 Moss	38907	40506	41365	43059	45353	47971	52915	54980	57266	60631	65186	67509
0101 Halden	34137	36182	37501	39232	42409	44894	48219	54290	58053	62510	63830	66408
0106 Fredrikstad	35688	37573	39728	41058	43149	46547	50154	54570	55050	57618	60659	64030
0125 Eidsberg	34571	36881	39193	40512	40908	43749	47934	52773	54661	58711	59172	63861
0138 Hobøl	34205	36816	39799	41629	44246	45128	48762	52678	54856	58018	60379	63248
0105 Sarpsborg	34846	37514	38634	39785	41941	45321	49776	53094	53677	57282	60474	63069
0137 Våler (Østf.)	36231	37508	38743	40032	42060	43766	45954	52418	56080	56534	59213	62262
0124 Askim	37518	36387	37951	39178	41067	44755	47277	50136	53072	57001	57377	61932
0135 Råde	32776	33287	34148	36038	38937	42062	46525	50207	52496	55521	57979	60335
0136 Rygge	33101	34887	36396	36598	40555	44098	47539	51153	53785	56591	58223	60075
EAK Landet	39138	41107	42946	44510	47071	50252	54482	58394	60439	63236	66737	69758
Landet uten Oslo	38355	40158	41883	43607	46250	49430	53636	57540	59619	62524	65942	69000
EKA01 Østfold	35827	37762	39322	40664	43048	46247	50132	54206	55836	59176	61908	65127

Utgiftsvariasjonene kommunene i mellom er blant annet relatert til forskjeller i tjenestebehovet, dvs. hvor mange innbyggere det er innenfor de forskjellige aldersgruppene og kommunenes størrelse, smådriftsulempen og stordriftsfordeler. Ressursbruken sier også noe om hvor effektiv tjenesteproduksjonen er. De minste kommunene i Østfold, Rømskog og Aremark bruker mest.

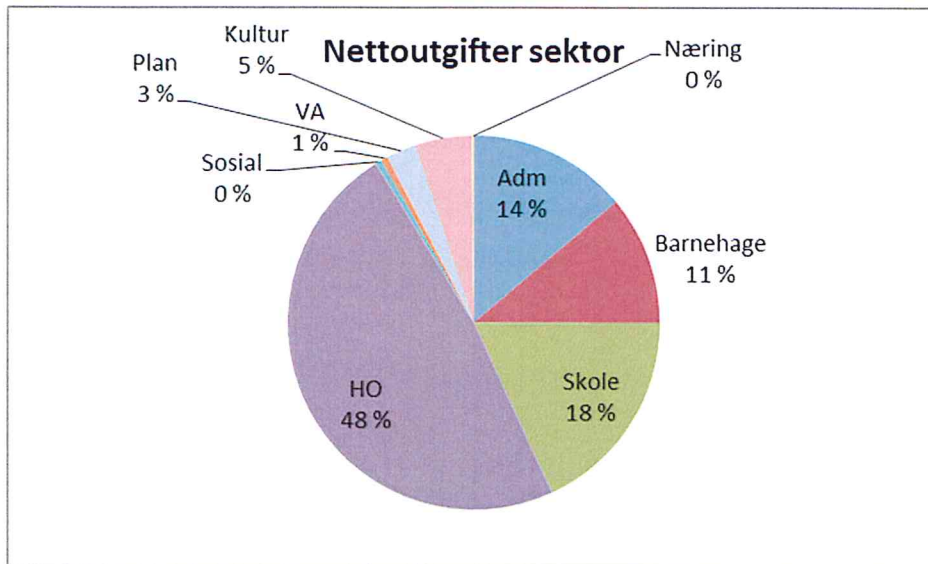
Driftsregnskapet for tjenesteområdene viser et samlet forbruk som var 0,3 % høyere enn budsjettet.

	Regnskap 2013	Rev bud 2013	Avvik %	Regnskap 2012
Sentraladministrasjonen	8 248	7 574	+8,9	5 648
Oppvekst	13 440	13 208	+1,8	12 722
Helse- og omsorg	19 963	19 589	+1,9	20 739
Boligformål/næring	3 758	4 067	-7,6	3 209
Kirke og kultur	3 359	3 244	+3,5	3 216
Teknisk	1 851	1 957	-5,3	1 548
Samferdsel	-14	823		346
Sum	50 606	50 462	+0,3	47 427

For sentraladministrasjonen skyldes merforbruket pensjonsutgifter og premieavvik høyere enn budsjettet. Kr 120 000 av avviket i oppvekst er dekket inn av bundne fond barnehage i tråd med politisk vedtak for å kunne tilby barnehageplass på dagen.

Avviket i helse- og omsorg skyldes i hovedsak overforbruk på lønn med tilhørende sosiale utgifter, samt tapte inntekter på ledige sykehjemsplasser. Utgiftene til sosialhjelp og

barnevern ble lavere enn budsjettet. Overforbruket i kultur skyldes utgivelsen av bygdeboka som ikke var budsjettet. Avviket på samferdsel skyldes føring av momskompensasjon fra investeringer i driftsregnskapet.

Diagrammet viser nettoutgiftene fordelt på de ulike sektorene i Rømskog kommune. 14 % av budsjettet brukes til administrasjon og styring. Dette er som året før. Foruten utgifter til sentraladministrasjonen, er det kommunens utgifter til politisk nivå, felles IT-løsninger, forsikringer, revisjon og lignende som ligger her. Snittet for Østfoldkommunene var 7,4 %. Nettoutgiftene til barnehage var 11 % av driftsbudsjettet, og 12,8 % for Østfoldkommunene. Nettodriftsutgiftene til skole var 18 %, noe som er 574 % lavere enn snittet for Østfoldkommunene. Andelen brukt til helse og omsorg var 48 % i 2013, noe som er en økning på 10 % fra i fjor, snittet i Østfold var 39,5 %.

Sosiale tjenester og barneverns andel av nettodriftsutgifter var på et minimum. Netto driftsutgiftene til kirke og kultur var 5 % av kommunens driftsmidler, snittet i Østfold var kun på 3,1 %. Rømskog satser på kultur og ble nr 23 av landets kommuner og nr 1 i Østfold på Kommunal Rapports kommunebarometer for kultur. Det vurderes at fordelingen er i tråd med de vedtatte prioriteringer.

Enhetskostnader

	Kommg 5 2013	Rømskog 2013
Netto driftsutgifter		
Barnehage pr oppholdstime	56	54
Grunnskole pr elev	107 364	110 658
Kommunehelsetjeneste pr innb.	3 499	5 040

Sykehjemsplass	915 471	915 471
Hjemmehjelp pr time	392	358
Sosialtjeneste pr. mottaker	1 674	
Barnevern pr barn	87 167	0
Administrasjon pr. innb.	6 641	7 171

Indikatoren viser om driften er dyr eller rimelig i forhold til sammenlignbare kommuner.

ENHETSKOSTNADER	Kommunens eget resultat					Trend	De 5 % beste hvert år				
	KB 2010	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014		2010	2011	2012	2013	2014
HJEMMETJENESTE: Korr. brutto utg/mottaker, mot median i egen kommunegr (10 % vekt innen)	48	52	63	73	69	↑	56	57	57	59	60
HJEMMETJENESTE: Per time bistand per bruker, målt mot median i egen kommunegruppe (10 %)	40	34	40	66	91	↓	54	54	55	55	60
SYKEHJEMSPASS: Korr. brutto utgifter per plass, målt mot median i egen kommunegruppe (15 %)	94	104	87	95	100	↓	80	78	80	81	83
GRUNNSKOLEUNDERVISNING: Per elev, målt mot median i egen kommunegruppe (20 %)	89	100	93	101	103	↓	84	83	82	80	82
BARNEHAGE: Kostnad per oppholdstime, målt mot median i egen kommunegruppe (10 %)	96	100	100	93	96	↓	82	84	83	83	85
BARNEVERN: Netto utgifter per barn med tiltak, målt mot median i egen kommunegruppe (10 %)									56	55	61
SOMATISKE TJENESTER: Netto utgifter per innbygger, målt mot median i egen kommunegruppe (10 %)				78	59	↑				74	71
SOSIALTJENESTE: Korrigerede driftsutgifter per mottaker, målt mot median i egen kommunegr (5 %)	304	149	46	18	22	↓	42	39	37	35	28
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter per innbygger, målt mot median i egen kommunegruppe (5 %)	71	98	80	136	144	↓	68	69	68	71	71
ADMINISTRASJON: Netto utgifter per innb., målt mot median i egen kommunegruppe (5 %)	146	174	142	112	108	↑	68	67	66	67	67

Sykehjemsplasser, elevkostnaden og barnehagekostnaden er ikke veldig kostbare sammenlignet med andre, men kostnadene varierer kraftig fra år til år. I tabellene under er enhetskostnadene sammenlignet med årene før, og de andre kommunene i vår gruppe nr 5.

Finans

I tråd med finansreglementet ble det rapportert på finansforvaltningen hver tertial. Netto finanstransaksjoner var kr 1 279 000, en økning fra 2012, en økning ifht budsjett.

Det ble betalt avdrag med kr 1 157 000. Beløpet er godt innenfor grensen for minste tillatte avdrag i følge kommunelovens § 50 nr 7.

Det ble betalt kr 671 000 i renteutgifter, en nedgang på kr 90 000 fra 2012 og noe lavere enn budsjettet. Snittrenten på innskuddene var 3,20 % ved årets slutt, samlet snittrente på

lån var 2,88 %. Renter og avdrag utgjør 3,15 % av årets driftsinntekter, fylkesmannens anbefaler 7 % som øvre grense.

I 2013 mottok Rømskog kommune kr 1 928 571 i utbytte fra Østfold Energi.

Det ble i 2013 brukt kr 5,6 mill av fondsmidler, hovedsakelig til investeringer, og avsatt 3,8 mill til fond.

Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (2001-2013)													
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0105 Sarpsborg	3,9	1,8	1,7	3,5	1,3	1,3	2,0	4,3	3,4	3,6	4,4	5,0	5,8
0124 Askim	3,5	5,6	6,2	5,9	2,9	1,5	2,3	3,3	3,8	3,5	3,4	3,7	5,7
0101 Halden	5,9	5,6	5,2	3,8	2,7	3,6	3,3	4,0	4,5	4,0	5,0	5,0	5,3
0106 Fredrikstad	8,7	7,3	4,8	4,5	3,6	4,6	5,4	7,2	5,7	6,3	6,2	5,1	5,2
0111 Hvaler	4,8	6,6	6,7	4,9	4,5	4,8	5,3	8,3	6,1	5,7	6,1	5,4	5,0
0123 Spydeberg	4,6	5,5	3,0	3,6	1,3	2,2	2,8	4,5	4,2	5,0	5,3	5,0	4,8
0128 Rakkestad	3,0	2,8	3,9	4,7	5,3	6,1	6,0	6,1	5,5	5,4	4,9	4,7	4,8
0136 Rygge	2,1	1,5	1,5	4,2	4,9	5,0	5,3	5,6	5,0	4,9	4,9	4,5	4,3
0125 Eidsberg	2,2	2,0	6,6	4,7	1,8	2,4	3,8	5,1	4,6	4,0	3,8	4,8	3,9
0135 Råde	1,3	1,7	3,3	4,2	4,1	4,9	5,6	7,3	3,0	3,3	3,8	3,5	3,2
0138 Hobøl	4,6	3,5	3,7	2,8	2,4	2,3	3,0	3,8	3,9	3,8	3,8	3,8	3,2
0119 Marker	-0,6	0,3	2,9	4,8	-0,2	0,3	1,8	3,6	2,8	2,8	3,2	3,5	3,1
0137 Våler (Østf.)	3,7	3,4	2,6	4,2	1,9	1,3	2,8	4,9	2,6	2,5	3,2	2,9	2,0
0122 Trøgstad	0,3	0,2	0,4	-0,4	0,1	1,0	2,9	3,3	-1,9	1,1	2,4	1,0	1,3
0104 Moss	-1,9	-1,5	-1,5	-0,4	-1,9	-1,5	-1,1	-0,1	0,3	0,1	0,3	0,5	0,4
0118 Aremark	-1,1	-3,5	-2,6	-1,9	-9,3	-12,5	-4,2	-2,3	-1,3	-1,4	-0,3	0,3	0,4
0127 Skiptvet	-1,5	-1,8	-1,2	0,3	-2,5	-2,4	-1,5	-0,7	0,6	0,1	0,2	0,2	0,2
0121 Rømskog	-8,3	-4,3	-6,8	-5,2	-15,0	-12,5	-10,6	-6,9	-3,4	-4,1	-2,5	-2,0	-2,0
EAK Landet	2,9	2,8	2,1	2,4	2,0	1,9	2,8	3,8	1,8	2,5	3,2	2,8	2,7
EAKUO Landet uten Oslo	3,2	3,3	2,3	2,6	2,2	2,3	3,4	4,7	2,3	3,0	3,7	3,3	3,1
EKA01 Østfold	4,3	3,6	3,1	3,5	2,0	2,5	3,1	4,6	3,9	4,0	4,3	4,1	4,3

Høye netto finans- og avdragsutgifter indikerer isolert sett en høy lånegjeld. Jo høyere netto finansutgifter kommunen har, jo mer er bundet av de midlene kommunen har til disposisjon for prioriterte tiltak.

Kommuner med negative netto rente- og avdragsutgifter har høyere finansinntekter enn finansutgifter. I 2013 var det bare Rømskog av Østfold-kommunene som har netto finansinntekter.

Arbeidskapital og likviditet

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld viser likviditetsgraden og forteller noe om kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser. Det benyttes to nøkkeltall: Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i alle omløpsmidlene, og her bør nøkkeltallet være større enn 2 fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide. Minst halvparten av omløpsmidlene skal være finansiert med langsiktig kapital. Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene og her bør nøkkeltallet være større enn 1. De mest likvide omløpsmidlene er kasse, bank og markedsbaserte plasseringer.

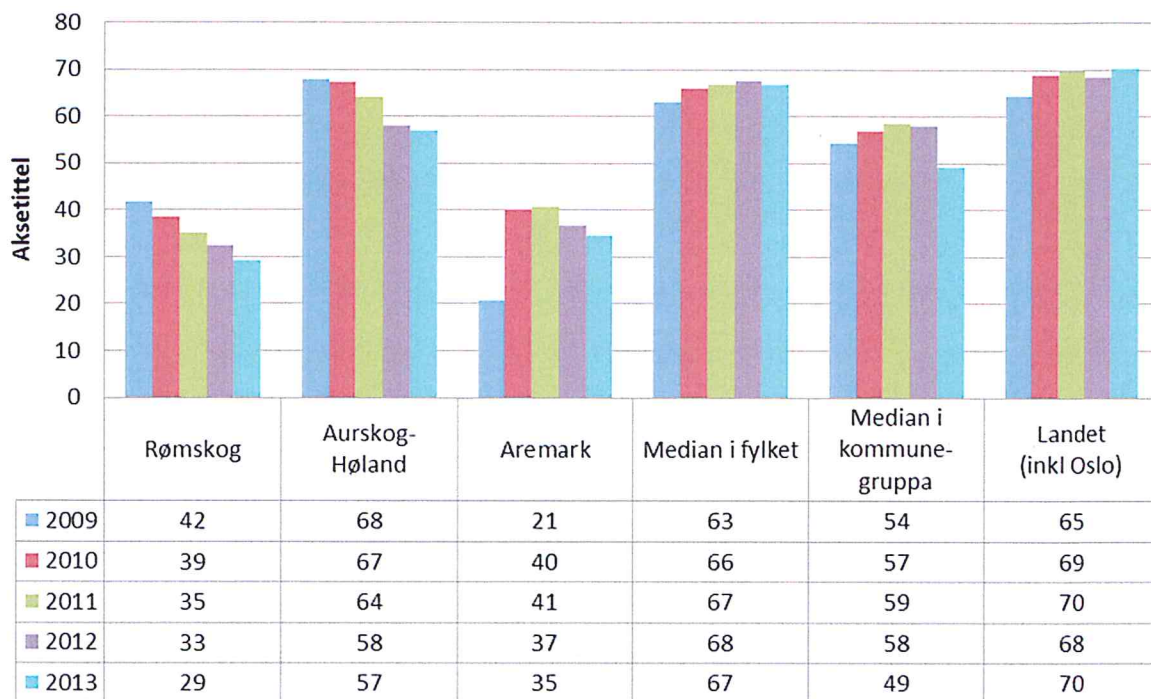
Omløpsmidler skal kunne realiseres fort. Tallene under viser at likviditeten de siste årene har vært over god, både etter likviditetsgrad 1 og 2.

Det er for Rømskogs del liten forskjell på likviditetsgrad 1 og 2.

Likviditetsgrad 1			
År	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld	Likviditetsgrad
2007	34 907 454	7 185 455	4,86
2008	32 920 746	7 724 680	4,26
2009	32 349 569	7 284 113	4,44
2010	36 110 576	9 143 921	3,95
2011	37 511 045	9 801 410	3,83
2012	38 685 401	9 406 472	4,1
2013	38 517 594	12 606 668	3,0
Likviditetsgrad 2			
År	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld	Likviditetsgrad
2007	29 769 596	7 185 455	4,14
2008	29 466 880	7 724 680	3,81
2009	30 156 908	7 391 203	4,08
2010	33 386 807	9 143 921	3,65
2011	34 107 826	9 801 410	3,48
2012	34 883 200	9 406 472	3,7
2013	34 149 821	12 606 668	2,7

Gjeld

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Gjeldsgrad viser forholdet mellom kapital som er finansiert av utenforstående og kommunen selv. Jo mindre gjeldsgraden er, dess mer solid er kommunen og evnen til å tåle tap stor. Gjeldsgraden inkl. pensjonsforpliktelser har økt, mens gjeldsgrad uten premieforpliktelser er stadig synkende, og ytterligere redusert i 2013.

Nedenfor vises gjeldsgraden i to versjoner – en uten pensjonsforpliktelser og en der pensjonsforpliktelsene er tatt med. Få lånefinansierte investeringer er årsaken, men denne situasjonen kan sannsynligvis ikke fortsette.

<i>Gjeldsgrad inkl. premieforpliktelser</i>			
År	Egenkapital	Gjeld/premieforpl	Gjeldsgrad
2007	57 202 455	67 238 971	1,18
2008	61 600 772	70 337 485	1,14
2009	58 535 801	80 701 411	1,38
2010	60 811 525	82 109 437	1,35
2011	61 428 780	92 935 470	1,51
2012	61 519 598	96 715 290	1,57
2013	59 739 902	102 915 310	1,72

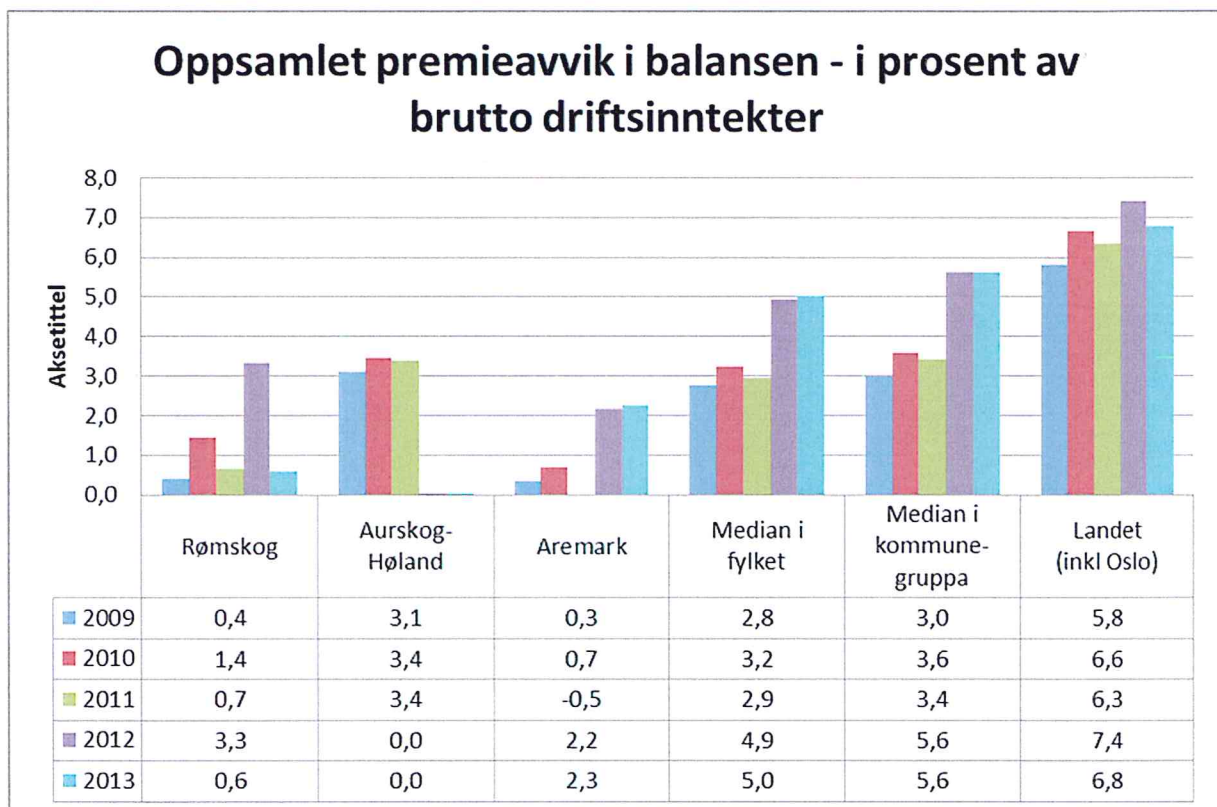
Pensjonsforpliktelsene ble definert som gjeld fra og med 2002.

Nedenfor vises gjeldsgrad der premieforpliktelsene ikke er tatt med:

<i>Gjeldsgrad ekskl. premieforpliktelser</i>			
År	Egenkapital	Gjeld u/premieforpl	Gjeldsgrad
2007	57 202 455	24 049 068	0,42

2008	61 600 772	23 324 032	0,38
2009	58 435 801	27 640 054	0,47
2010	60 811 525	26 285 236	0,43
2011	61 428 780	25 201 160	0,41
2012	61 519 598	24 081 055	0,39
2013	59 739 902	22 787 789	0,38

Gjeldsgraden inkl. pensjonsforpliktelser har økt, mens gjeldsgrad uten premieforpliktelser er redusert i 2013.

Gjeld pr innbygger uten pensjonsforpliktelser er redusert i 2012, det ble ikke tatt opp nye lån bortsett fra Startlån, og antallet innbyggere økte.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Netto lånegjeld i er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Indikatoren omfatter dermed utlån hvis mottatte avdrag skal inntektsføres i investeringsregnskapet, i tillegg til innlån som skal avdras i driftsregnskapet.

Gjeld pr innbygger med og uten pensjonsforpliktelser					
År	Gjeld/premieforpl	Gjeld u/premieforpl	Innbyggere pr. 1.1	Gjeld pr innbygger	
				m/premieforpl.	u/premieforpl.
2007	67 238 971	24 049 068	659	102 032	36 493
2008	70 337 485	23 324 032	649	108 378	35 938
2009	80 701 411	27 640 054	671	120 270	41 192
2010	82 109 437	26 285 236	678	121 105	38 769
2011	92 935 470	25 201 160	688	135 080	36 629
2012	96 715 290	24 081 055	691	139 964	34 850
2013	102 915 310	22 787 789	672	153 148	33 910

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter

Indikatoren viser langsiktig gjeld i prosent av driftsinntektene. Ordinære renter og avdrag på lån skal finansieres av driftsinntektene, og indikatoren viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til disse. Lån beregnet for viderefremdling til andre instanser/innbyggere, såkalte formidlingsutlån, inngår også i indikatoren. Langsiktige lån har normalt lengre løpetid enn ett år.

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter - ekskl. Pensjonsforpliktelser (konsern)											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
0124 Askim	85,9	86,2	88,0	87,4	110,5	98,5	100,8	91,1	108,3	107,8	105,2
0105 Sarpsborg	63,9	62,1	66,2	71,4	72,0	82,1	97,5	89,7	93,4	101,5	101,1
0106 Fredrikstad	89,3	98,1	91,1	86,8	87,9	90,3	95,2	100,8	102,4	104,0	100,8
0101 Halden	61,4	61,0	64,8	62,0	70,9	86,3	89,0	98,0	108,7	107,6	98,5
0104 Moss	56,5	59,9	62,9	67,5	80,7	75,7	79,6	83,6	92,9	99,9	97,0
0128 Rakkestad	71,8	83,7	108,3	116,8	117,6	106,7	98,0	95,0	95,9	96,9	95,0
0123 Spydeberg	54,2	54,1	61,2	58,1	76,6	70,7	83,0	83,3	83,8	82,1	88,3
0136 Rygge	73,8	91,3	92,1	98,7	100,7	96,1	89,1	89,9	89,9	88,6	87,7
0125 Eidsberg	86,1	86,8	92,2	100,8	96,9	91,4	85,9	84,8	89,0	87,3	86,5
0135 Råde	62,3	78,4	92,9	79,6	77,7	66,7	63,3	67,2	72,7	85,7	80,9
0111 Hvaler	81,6	79,0	82,2	89,4	97,2	98,1	91,8	90,5	87,4	83,8	80,6
0138 Hobøl	79,3	85,1	87,7	87,6	81,9	75,1	75,6	74,0	72,2	66,7	63,5
0137 Våler (Østf.)	63,9	72,8	61,2	79,6	74,4	74,5	80,8	75,9	69,7	65,5	59,9
0119 Marker	109,5	102,6	93,9	86,2	83,3	78,0	73,1	69,9	69,7	65,3	59,3
0118 Aremark	52,5	48,4	45,9	37,8	34,3	37,6	42,5	48,1	50,4	49,0	43,4
0122 Trøgstad	40,7	64,4	68,3	62,7	61,4	58,6	54,5	54,8	51,6	46,7	41,1
0121 Rømskog	39,9	40,3	59,8	50,7	53,2	48,7	51,9	48,3	44,6	40,0	36,5
0127 Skiptvet	27,6	23,1	21,5	26,0	21,6	29,5	24,7	23,7	21,4	19,1	26,2
EAK Landet	79,1	83,0	86,0	84,1	85,4	87,0	88,7	93,8	94,8	87,3	90,1
EAKUO Landet uten Oslo	76,7	78,6	81,5	80,2	82,5	84,5	86,0	91,0	92,8	91,4	93,3
EKA01 Østfold	72,3	76,9	77,9	78,5	82,9	84,5	88,7	89,5	93,9	96,2	93,3

Soliditet

Begrepet soliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Gjeldsgrad og egenkapitalprosent gir informasjon om soliditeten. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens eiendeler som er finansiert med egenkapital. Dersom alle eiendeler er finansiert med egenkapital vil egenkapitalprosenten bli lik 1,0.

<i>Egenkapitalprosent</i>			
År	Kapitalkonto	Eiendeler	Egenkap.prosent
2007	30 400 175	96 719 427	0,31
2008	35 422 587	106 742 189	0,33
2009	32 588 227	114 267 767	0,29
2010	33 212 752	115 954 307	0,29
2011	32 876 601	126 364 189	0,26
2012	31 408 551	128 955 959	0,24
2013	32 921 857	136 744 286	0,24

Investeringer

	REGNSKAP 2013	BUDSJETT REV. 2013	BUDSJETT OPPR. 2013	REGNSKAP 2012
Administrasjon				
Data/fibernet	379 194	500 000	500 000	0
Skolen/barnehagen				
Brannalarm	361 000	320 000	320 000	0
Tilbygg barnehage	22 844	324 000	324 000	0
Kulvert	0	0	0	7 875
Planlegging ungdomsskolen		300 000	300 000	
Helse/omsorg				
Samhandlingsreformen		100 000	100 000	
Data		0	0	147 840
Sykesignal	0	350 000		0
Rehab. Helse/sosial	163 940	0	0	8 247
Boligformål/næring				
Kjøp av Sandemfeltet	700 000	700 000	0	54 870
Opparbeiding industriområde		500 000	500 000	
Utleieleiligheter	0	3 000 000	3 000 000	0
Kultur				
Tinghuset Kurøen	147 208	350 000	350 000	
Balløkke	0	300 000	300 000	105 672
Teknisk				
Inventar/utstyr		100 000	100 000	
Kloakk/renseanlegg	0	600 000	600 000	
Samferdsel				
Veilys				
Haukenesfeltet/Skurås	1 111 599	600 000		
Gang- og sykkelvei	2 177 216	3 800 000	3 800 000	186 669
Sentrumsplan	0	200 000	200 000	
Veinavn	2 026	300 000	300 000	0
Samlede investeringsutgifter	5 065 027	12 344 000	10 694 000	511 173

Det ble foretatt investeringer for kr 5 mill. Det ble investert i fiber til kommunens administrasjonsbygg, elektronisk sak- og arkivsystem, nye dataløsninger i b.a helse og omsorg, brannalarm skole, veilys, tomter, oppgradering av taket i Tinghuset på Kurøen bygdetun, gang- og sykkelvei.

EGENFINANSIERING AV INVESTERINGER

Egenfinansiering			
År	Kapitalkonto	Anleggsmidler	Egenkapitalandel
2007	30 400 175	96 719 427	0,31
2008	35 422 587	106 742 189	0,33
2009	32 588 227	114 071 757	0,29
2010	33 212 752	115 954 307	0,29
2011	32 876 601	126 654 614	0,26
2012	31 408 551	128 955 959	0,24
2013	32 921 857	136 744 286	0,24

I 2010 ble det innført ny praksis med overgangsregler for å tilbakeføre mva for investeringer til investeringsregnskapet. Rømskog har tilpasset seg regelendringen, og har siden 2010 overført 100% av mva til investeringsregnskapet.

Økonomisk stilling

Rømskog kommunes budsjetter har ikke evnen til å ta store uforutsette kostnader, da det ikke er lagt inn store reserver i budsjettet. Kommunen har lav gjeld og gode fondsmidler.

Det er i 2013 foretatt reduksjoner i tjenestenes aktivitet, og nedbemannet noe ved naturlig avgang, men driftsutgiftene må reduseres, og tjenestene effektiviseres ytterligere fra 2014 og utover for å tilpasse oss fremtiden. Det er særlig helse og omsorg som har tatt grep for å omstille driften. Det er ikke rom for økninger i tjenestetilbudet, vi må finne nye løsninger, og få flerr og bedre tjenester innenfor de rammer som er til rådighet.

Visjon og mål for Rømskog kommune

Visjon – Kjent for liv og vekst

Hovedmål

Rømskog kommune er en målrettet og attraktiv samarbeidspartner for å

- fremme bedriftsetableringer
- tilby et unikt lærings- og utviklingsmiljø
- tiltrekke seg barnefamilier

Vedtatt i Kommunestyret 15.april 2010

Måloppnåelse 2013

Bidrar til å bygge gode holdninger

Rømskogs innbyggere opplever samhold og blir verdsatt.
Læringsmiljøet i Rømskog skaper gode holdninger.

Målet om å skape gode holdninger er det vanskelig å måle om er nådd, men det er gjennomført mange aktiviteter i løpet av året som har til hensikt å bygge gode holdninger (se tjenestenes årsmeldinger).

Legger til rette for bedriftsetablering og bosetting

Innen 2015 er det etablert netto minst femten nye, ikke-kommunale arbeidsplasser i nye virksomheter på Rømskog.

Rømskog er en effektiv tilrettelegger for bosetting av barnefamilier.

Årlig har Rømskog en netto tilflytting av minst tre barnefamilier.

Det ble i 2013 etablert tretten bedrifter, men det er usikkert om det bidro til nye ikke-kommunale arbeidsplasser. NHOs Næringslivs-NM i Bærekraftighet viste at Rømskog er gått frem fra plass nr 200 i 2012 til 138 i 2013. Bolystprosjektet har laget gode rutiner for tilrettelegging for bosetting.

Folketallet sank i 2013, og det er ikke mulig å måle netto tilflytting av tre barnefamilier.

Kjent som en kulturkommune

Rømskogs bygdekultur er preget av samhold og tilhørighet.

Bygdeboka og kulturstedet, Kurøen, utnyttes aktivt til å styrke bygdas identitet.

Rømskog er kjent som en kulturkommune og ble nr 23 av landets kommuner og nr 1 i Østfold på Kommunal Rapports Kommunebarometer for kultur. Vi fikk beste karakter på indikatorene netto utgifter aktivitetstilbud til barn og unge og netto utgifter til bibliotek pr innbygger. Utlån og besøk i biblioteket pr innbygger sank ifht 2012.

Er lydhør overfor barn og unge

Barn og unge i Rømskog har trygge oppvekstvilkår.

Kommunen lytter til barn og unge

Brukerundersøkelsene i barnehage og skole ga gode tilbakemeldinger om oppvekstmiljøet med skår tett opp mot det maksimale. Gjennom Elevrådet og Ungdomsrådet fremmet barn og unge sine synspunkter. Gjennomsnittlig gruppestørrelse var lavere enn snittet i landet.

Er ressursbevisst tilbyder av helhetlig grunnopplæring

Har høy kvalitetsmessig standard på alle kommunens undervisningstilbud, faglig og pedagogisk.

Utnytter moderne undervisningsteknologi i undervisningen.

Hjelper elevene i grunnskolen til å bli dyktige, fortrolige og ansvarsbevisste brukere av ny informasjonsteknologi.

Alle lærere har universitets-/høgskole og pedagogisk utdanning, og i barnehagen har alle pedagogiske ledere førskoleutdanning. Andel ansatte i SFO med relevant utdanning er vi best i landet. Resultatene fra nasjonale prøver 5.trinn i 4 års snitt er gode. Alle elever i 6. og 7.klasse hadde egen pc. Det var pc'er i alle klasserom som ble brukt aktivt.

Er blant de beste

Rømskog kommune har god økonomiforvaltning og -styring.

Kommunens administrasjon er effektiv.

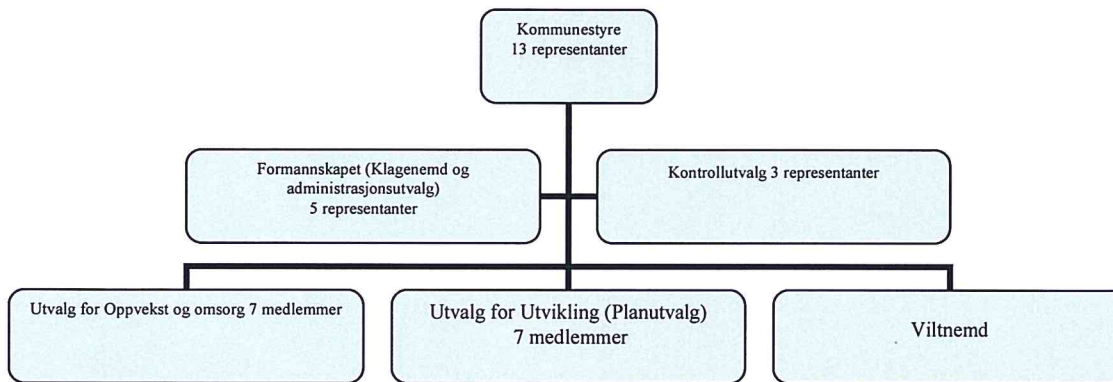
Rømskog er en dyktig og attraktiv samarbeidspartner for nabokommuner.

Rømskog kommune har et godt omsorgstilbud til de som trenger det.

Rømskog kommune har en effektiv tjenesteyting i alle sektorer

Kommunen ble nr 1 av landets kommuner på Kommunebarometeret for økonomisk styring, totalt sett for alle indikatorer ligger Rømskog som nr 6 i fylket og nr 108 i landet. På Forbrukerrådets servicetest fikk kommune svært dårlige resultater. Det er få tall for saksbehandlingstider. Det ble ikke målt om omsorgstilbudet var godt.

Politisk organisering

De politiske utvalgene har hatt slik aktivitet i 2013:

Utvalg	Antall møter	Antall saker	Leder
Kommunestyret	7 (6)	53 (69)	Kari Pettersen Krf
Formannskapet	10 (9)	57 (63)	Kari Pettersen
Klagenemnda	0 (0)	0 (0)	Kari Pettersen
Utvalg for oppvekst og omsorg	6 (5)	27 (23)	Karoline Dedorsson
Utvalg for utvikling	7 (6)	23 (16)	Aksel Robert Haugen
Det faste planutvalget	6 (3)	15 (8)	Aksel Robert Haugen
Administrasjonsutvalget	4 (1)	5 (1)	Kari Pettersen
Viltneemda	4 (3)	15 (9)	John-Sigmund Moen
AMU	2 (2)	7 (6)	Anne Kirsti Johnsen
Eldrerådet	3 (2)	6 (4)	
Ungdomsrådet	2 (2)	14 (8)	Maja Gløtta
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	3 (2)	3 (4)	Andreas Lejon
Kontrollutvalget	4 (4)	27 (20)	Lars Erik Ottosson
Næringsfondsstyret	3 (2)	3 (2)	Kari Pettersen
Valgstyret	1 (0)	10 (0)	Kari Pettersen

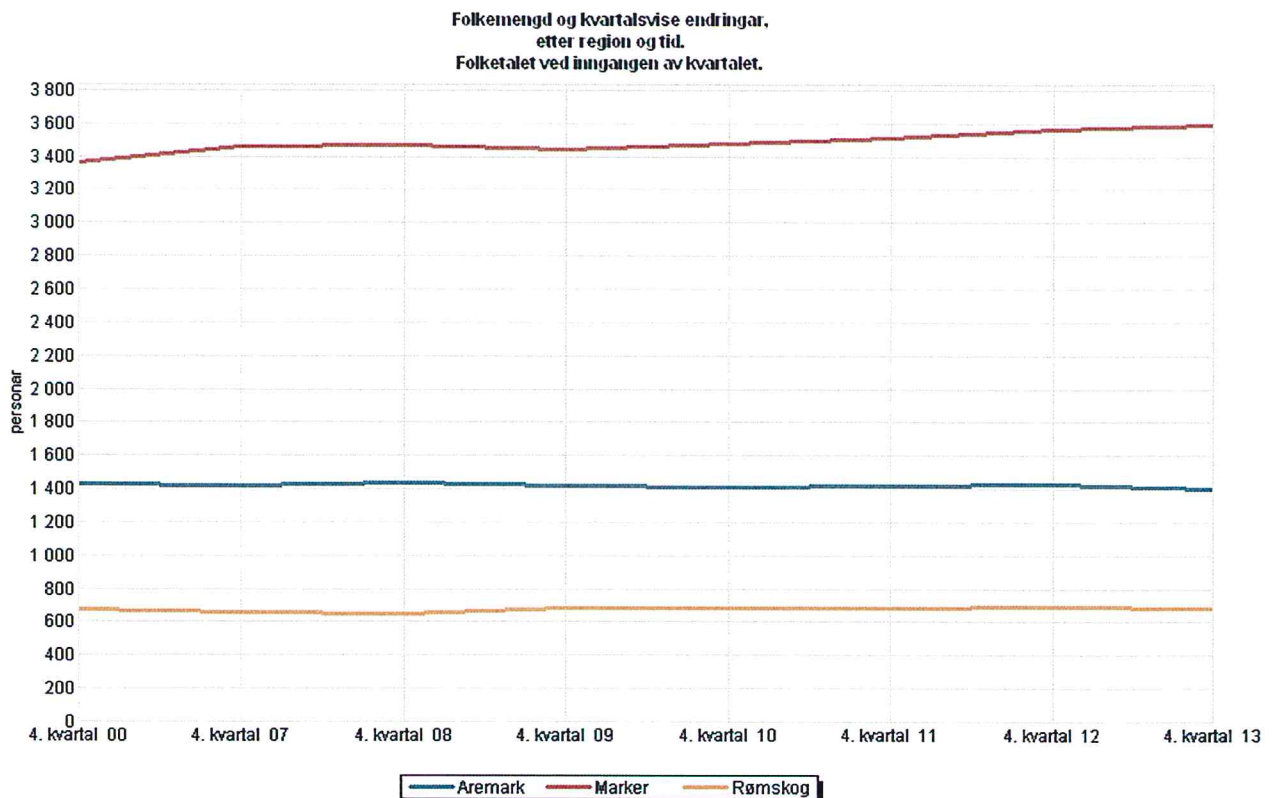
Det ble i 2013 holdt 2 politiske dager, og ett heldagsmøte for formannskapet der budsjett for 2013 ble drøftet. Det ble gitt tilbud om Folkevalgtopplæring en kveld. Oversikten viser at det samlet sett er en økning i antall møter og antall saker.

Fokusområder

Innbyggere og folketall

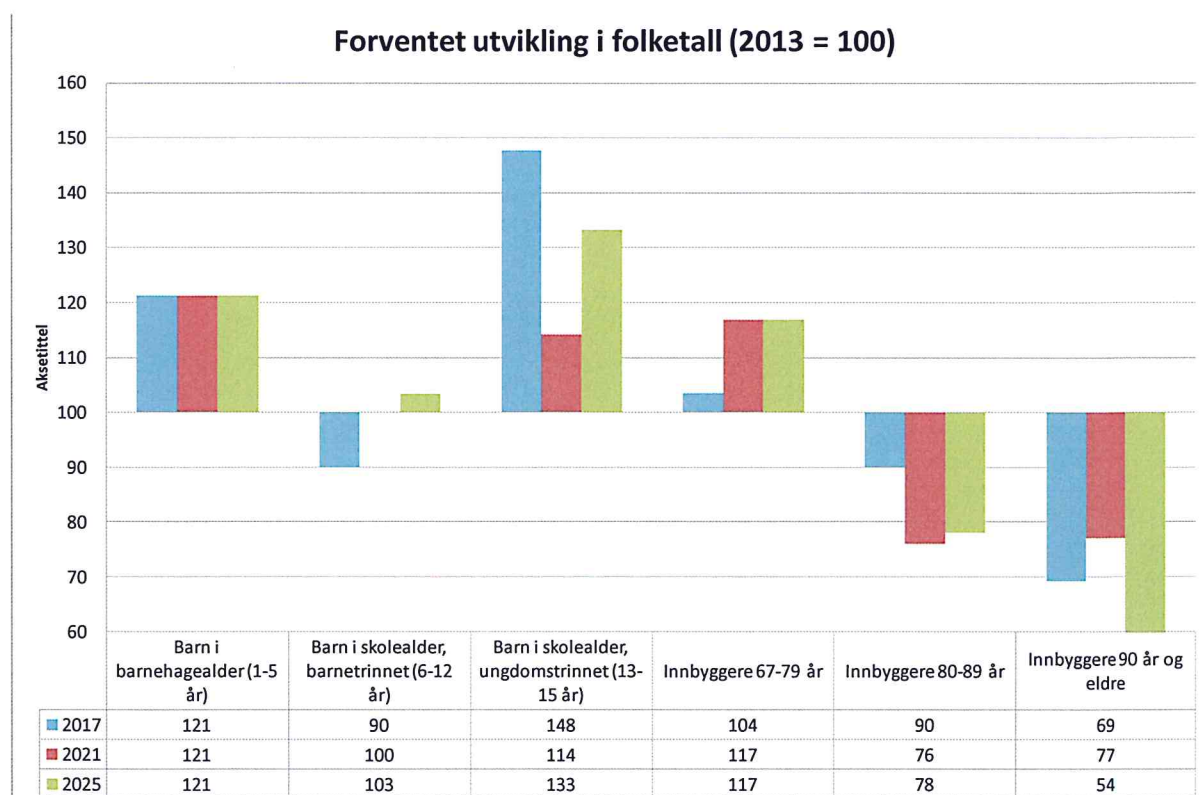
Et hovedmål for Rømskog kommune er en årlig netto innflytting av minst tre barnefamilier. Det er viktig for å klare å opprettholde dagens tjenestetilbud og Rømskog som lokalsamfunn. Innbyggertallet viser en nedgang på 2,7 prosent fra 2012 til 2013, 0,8 % fra 2011. Antallet rømsjinger har gått ned fra 691 til 672 i løpet av året.

	Folketalet 1/10-13	Fødsels- overskot	Netto innflytting	Folke- tilvekst	Folketalet 31/12-13	Endring i 2013
0118 Aremark	1403	3	1	5	1408	-17
0119 Marker	3589	-11	16	7	3596	9
0121 Rømskog	680	-1	-7	-8	672	-19

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bolystprosjektet startet opp i august 2011 og ble avsluttet i 2013. KRD, fylket og Marker Sparebank finansierte prosjektet som var 3-årig i samarbeid med Marker og Aremark kommuner. Prosjektets hovedmål var å skape bolyst for dagens innbyggere og få økt tilflytting. Det er fremlagt egen projektrapport for Bolyst-prosjektet. Et nytt toårig Bolyst-prosjekt startes opp i 2014.

Skal kommunen oppnå økt bosetting er det nødvendig med en mer variert boligstruktur og flere utleieboliger. Ved flere anledninger i 2013 var det familier og enkeltpersoner som ønsket å leie bolig og flytte til kommunen, men som ikke fant ledig bolig. Kommunen innledet et samarbeid med Sarpsborg og omegn boligbyggelag (SOOBL) med mål om å sette opp seks nye leiligheter, men det ble ikke solgt nok leiligheter til å kunne realisere prosjektet.

Kommunen har sponset våre idrettsutøvere som konkurrerer nasjonalt og internasjonalt og har gitt gratis barnevogn til de som førstefødte på Rømskog i 2013. Kommunen har også sammen med Regionalpark Haldenkanalen, Bolyst, Reiseliv IØ, Aurskog-Høland og Rømskog reiselivslag, Rømskog Utvikling AS og Rømskog Spa & Resort AS markedsført kommunen.

Det ble arrangert treff for hytteeiere med informasjon fra kommunen.

Næringsutvikling

Næringsutvikling

Arbeidet med næringsutvikling ivaretas av ordfører og rådmann i et samarbeid med Aremark og Marker. Plan- og miljøkontoret har ansvaret for landbruksbasert næringsutvikling, og samarbeidet om utviklingsavtalen ivaretar det interkommunale arbeidet. Kommunen er deleier av det nyetablerte Indre Østfold Utvikling IKS som jobber med regionale Utviklingsoppgaver. IØU er en videreføring av Østfold Bedriftsenter AS og en del andre interkommunale samarbeid som er slått sammen. Kommunen er medlem i Reiseliv Indre Østfold og Aurskog-Høland og Rømskog Reiselivslag. Kommunen får også drahjelp fra Regionalpark Haldenkanalen og Indre Østfold Utvikling AS.

Det har også i 2013 vært en del interesse for utbygging og etablering innen landbruket, med flere søknader til Innovasjon Norge. Dette er gledelig, da det har vært lite aktivitet på dette tidligere år, og mulighetene ivaretas i for liten grad.

Grensekommunene har et prosjekt for å stimulere til etablering av flere Inn på tunet-tjenester, og det er jobbet med tre eiendommer i forhold til dette på Rømskog.

Kommunens attraktivitet måles ut fra utviklingen på de tre områdene bosetting, næring/bedrift og næring/besøk.

Det er etablert 13 bedrifter i Rømskog i 2013, mot 3 i 2012. Dette er svært bra og vitner om stor aktivitet.

Generelt er arbeidsplassutviklingen dårligere enn vi skulle ønske i alle de tre grensekommunene, og vi scorer dårlig i på næringsutvikling i NHOs attraktivitetsbarometer. Når det gjelder lønnsomhet for bedriftene ligger vi på plass nr 426 og lavest i fylket.

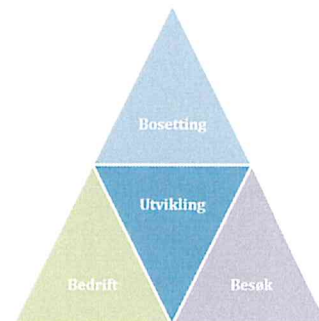
Innflytting på tross av mangel på arbeidsplasser betegnes likevel av Telemarksforskning som tegn på attraktivitet, og Rømskog kommune er en attraktiv kommune på tross av en litt uheldig utvikling i befolkningstallet i 2013. Vi ligger som nr 76 i landet på NHOs attraktivitetsbarometer for tilflytting, øyest i Østfold.

Rømskog kommune ble også i 2013 tildelt kr 100.000 til kommunalt næringsfond. I tillegg hadde kommunen midler fra tidligere tildelinger, slik at næringsfondet i 2013 har vært på 480.000.

Det er delt ut midler i tre omganger, til sammen ca 400.000 til ti søkere. Rømskog kommune har fortsatt noe penger på fond til tilskudd og til utlån til næringslivet.

Det er et tett samarbeid mellom de tre grensekommunene, blant annet med hensyn til næringsutvikling. Det arbeides aktivt for å profilere grenseregionen som en felles region, både på norsk og svensk side.

Overordnet målsetting i avtalen er "Øke regionens konkurransekraft i forhold til næringsutvikling, opplevelser og bosetting".

Grenseregionen har gjennom utviklingsavtalen blitt enige om følgende fokusområder

- næringsutvikling
- internasjonalt samarbeid
- levende bygder
- infrastruktur
- interkommunale planprosesser

Av målformuleringen går det fram at vi har vedtatt å satse på alle de tre elementene som påvirker en kommunes eller en regions attraktivitet – næring, bosetting og opplevelser. Det er dette som har vært grunnlaget for vår felles satsing fram til 2013. I 2013 er utviklingsavtalen reforhandlet, og det er skjedd en hel del endringer. Innholdet er nå knyttet til regionalparkens satsingsområder

- merkevare
- opplevelsesnæring
- stedsutvikling
- primærnæring

I tillegg har vi fått aksept for videreføring av vårt internasjonale samarbeid. Årlig får vi tilført midler fra KRD som fylkeskommunen nå forvalter, i 2013 kr 2 400 000. De tre kommunene bidrar med i sum kr 750 000, hvorav kr 150 000 fra Rømskog. Dette går nå inn på et eget utviklingsfond som forvaltes av grenserådet.

Av større prosjekter som helt eller delvis er finansiert gjennom avtalen kan nevnes; Barnas Grenseland, Bolyst, Avisa Grenseland, Grenserådet, skilting og informasjon i grenseland og Regionalpark Haldenkanalen. Videre er det gitt støtte til aktiviteter på Kurøen gjennom avtalen og til det internasjonale samarbeidet. Et stor satsing i 2013 var gjennomføring av Grensemessa på Kurøen.

Østfold fylkeskommune tok initiativet til en samlet satsing på nærings- og stedsutvikling langs Haldenkanalen, herunder Rømskog kommune. En arbeidsgruppe har utarbeidet et forslag til innhold og økonomi i samarbeidet, og dette er nå vedtatt hos samtlige deltakere. Regionalparken er nå etablert som den fjerde i landet og daglig leder er tilsatt. Arbeidet med regionalparken vil være et satsingsområde også framover og kommunene oppfordres til å gjøre seg nytte av dette, blant annet i forhold til innspill til området som det skal jobbes med.

Målene er å:

1. Bidra til å skape samarbeidsplattformer mellom alle interessenter i utvikling av opplevelsesnæringene og stedsutvikling i området
2. Bidra til lokal medvirkning i forhold til ivaretagelsen og videreutviklingen av natur og kulturverdier som grunnlag for opplevelsesproduksjon
3. Bidra til ivaretagelse og videreutvikling av særpregede natur- og kulturverdier, samt sørge for utvikling av kommersielle tilbud med basis i disse
4. Bidra til bærekraftig verdiskaping

På Rømskog jobbes det nå spesielt med fisketurisme og tilrettelegging av annen for utmarksturisme. Regionalparken har engasjert utmarksavdelingen for dette arbeidet.

Grenserådet er etablert for informasjon og forankring av det utviklingsrettede og det administrative samarbeidet i grenseregionen. Rådet består av ordfører, varaordfører, opposisjonsleder og rådmann fra de tre kommunene. Rådet har møte hvert kvartal og tar opp saker av interesse for de tre kommunene. Arbeidet har til nå vært finansiert av utviklingsavtalen.

Viktig for identitet i regionen er også Avisen Grenseland, som er utgitt hver måned i 2013. Avisen har også i 2013 vært finansiert med midler over utviklingsavtalen og ved at hver kommune har forpliktet seg til å kjøpe en annonseside i hvert nummer.

Omdømmebygging og kommunikasjonsstrategi

I 2013 ble det brukt mye ressurser på å gi informasjon gjennom hjemmesiden, årsmelding, møter, Rømsjingen og til de ansatte på intranett. Kommunen tok også i bruk Facebook. Det er utarbeidet en kommunikasjonsstrategi for lokalsamfunnet Rømskog som kan gi retning for informasjon til næringsliv, innbyggere, potensielle tilflyttere og medarbeidere, samt andre offentlige myndigheter. En omdømmegruppe med representanter fra kommunen, Bolyst, Ungdomsrådet, næringsliv og idrettslaget utarbeidet strategien.

Klima og miljøtiltak

Klima og energiplan ble fulgt opp, og Rømskog deltar i klimanettverket i Indre Østfold. ENØK-analysen av kommunens bygg som ble igangsatt i 2012, er fullført. Kommunen hadde gratis skrotinnsamling på våren.

Folkehelse

Rømskogs folkehelseprofil er vedlagt. Kommunen er i partnerskap med fylkeskommunen om folkehelsearbeid; Østfoldhelse. Rømskog har Folkehelsekoordinator i 5 % stilling som deltok i dette nettverket, og er ansvarlig for folkehelsearbeidet på tvers av alle tjenesteområder i kommunen. Kommunen ble tildelt kr. 100.000 av fylkeskommunen til folkehelsearbeid. Midlene ble brukt til bl.a grønt og frukt i skolen og turorienteringskart. Det er opprettet fast spalte i Rømsjingen om folkehelse. Alle tjenester har utviklet mål i fht folkehelse. Kommuneoverlegestillingen ble økt for å øke kommunens innsats for folkehelse. Det er i 2013 startet opp et arbeid for å utarbeide en plan for folkehelse og frivillighet i Rømskog kommune og denne vil kunne gi et godt grunnlag for utvikling av folkehelse tiltak. Kommunen ble tildelt midler fra Fylkesmannen til opprettelse av Frisklivssentral, og planleggingen ble organisert som et prosjekt, sentralen åpner i 2014.

Kommunens lag og foreninger gjør en uvurderlig innsats innenfor forebyggende helsearbeid I forbindelse med Utredningsprosjektet for Samhandlingsreformen ble kommunens folkehelseutfordringer kartlagt og anbefalinger gitt. Disse ble fulgt opp i 2013.

Folkehelseutfordring	Utsatte grupper i befolkningen
Inaktivitet	Barn, ungdom og eldre – begge kjønn
Overvekt	Barn, ungdom og voksne – usikkert om det er kjønnsforskjeller
Lite sosialt nettverk	Unge voksne (barnefamilier) Eldre

Innbyggerundersøkelsen og Østfoldhelsas helseundersøkelse som ble gjennomført i 2012 viste at det store flertall av innbyggerne opplever egen helse som meget god, og at de opplever trivsel og trygghet i nærmiljøet. Tilrettelegging for friluftsliv, oppvekstmiljø for barn og unge, naboskap og sosialt fellesskap gis svært høy score. Tilrettelegging for fotgjengere og syklistere gis lav score. Dette er områder kommunen satset på gjennom bygging av ny gang- og sykkelvei. På NHOs næringsbarometer scorerer Rømskog høyt (nr 21) ifht sysselsetting, og har svært lav arbeidsledighet.

Det er hensiktsmessig for Rømskog kommune å knytte seg til de lærings- og mestringstilbud som er foreslått etablert i Aurskog-Høland kommune. Vurderingen bygger på realiteten av det lave innbyggertallet i Rømskog som vurderes for lavt til at kommunen kan etablere disse tjenestene i egen regi. Utredningen viste at det er utsatte grupper i befolkningen i Rømskog som kan nyttiggjøre seg tilbud innenfor læring og mestring.

Parallelt med det interkommunale samarbeidet med Aurskog-Høland kommune må Rømskog utvikle egne folkehelse tiltak som for eksempel:

- Fallforebyggende kurs for eldre
- Oppsøkende virksomhet til eldre over 75 år uten kommunale tjenester
- Styrke samarbeidet med oppfølgingstjenesten i Akershus for å kvalitetssikre at kommunen fanger opp drop-outs fra videregående skole.

Samhandlingsreformen

Kommunen klarte å ta imot alle utskrivningsklare pasienter, og forbruket av sykehustjenester vi skal medfinansiere ble lavere enn antatt, og det laveste blant norske kommuner. Dekningsgraden for institusjonsplasser til eldre over 80 år er 30,4 % noe som er 11 % over landsgjennomsnittet. Andelen av nettoutgifter til pleie og omsorg som brukes

til hjemmetjenester er 20 % lavere enn landsgjennomsnittet. Det viser at institusjonsplasser er godt utbygd, og prioritert fremfor hjemmetjenester. Denne prioriteringen er drøftet, og det er vedtatt en omlegging av driften til hverdagsrehabilitering og satsning på hjemmetjenester og reduksjon av antall sykehjems plasser. Den demografiske utviklingen viser at Rømskogs antall eldre over 80 vil synke frem til 2023.

Fellesprosjektet med Aurskog-Høland utreder de nye lokalmedisinske oppgavene som vil bli overført kommunen fra 2016.

Følgende anbefalinger er gitt:

Lokalmedisinsk senter
Det anbefales at Aurskog-Høland og Rømskog etablerer 4 senger for ØHD og samlokaliserer tjenesten med legevakt i et nytt Lokalmedisinsk senter på Bjørkelangen.
Lege i vakt på kveld, natt og helg samt sykehjemslege på dagtid anbefales som medisinsk ansvarlig for pasienter som benytter ØHD.
Ved Eldresenteret på Rømskog anbefales det å fortsette drift som i dag, men ha økt fokus på rekruttering av nye yrkesgrupper og fagpersoner med kompetanse innenfor eksempelvis palliasjon og rehabilitering.
Det anbefales å utføre en GAP analyse i Aurskog-Høland og Rømskog for en fullstendig kartlegging av kompetansenivå i tjenestene og utforming av fremtidig kompetansebehov.

Elektroniske løsninger

Det ble innført elektronisk sak og arkivsystem; ESA 8 fra 8.april. Det ga mulighet for bruk av offentlige, søkbare postlister. Helse og omsorg tok i bruk elektronisk turnusprogram; Notus og Elektronisk meldingstjenester ifht 2.linjetjenesten (sykehus). Det ble lagt fiber til kommunens administrasjonsbygg. Elektronisk innbyggerdialog, digitale tjenester og e-forvaltning er også områder kommunen må utvikle. Nettsidene ble i 2013 utviklet i tråd med DIFIs anbefalinger. Fokus har vært nyhetspubliseringer, oppdateringer og sletting.

Brukermedvirkning

Det er gjennomført brukerundersøkelser i 2013 i skolen. Gjennom Eldrerådet, Råd for brukere med nedsatt funksjonsevne, Samarbeidsutvalgene, Ungdomsrådet og Elevrådet gis brukerne anledning til medvirkning. Kommunen scoorer svært lavt på Kommunebarometeret når det gjelder brukerperspektiv, men gikk opp fra 427 til 365 plass. Det skulle vært gjennomført brukerundersøkelse i helse og omsorg.

Samordning av tiltak for utsatte barn og unge

Det tverrfaglige teamet "Felles barn" skal sikre at barn og unge får hjelp i rett tid og at tiltakene samordnes. Er man bekymret for et barn skal det tas opp med foreldrene, og de får tilbud om bistand fra teamet. Barnevern, helsestasjon, barnehage og skole deltar i teamet. Politi, lege, psykiatrisk sykepleier deltar ved behov. Når politiet deltar fungerer teamet som SLT-gruppe (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak).

Tidlig innsats er et interkommunalt og tverrfaglig prosjekt som omfatter barnehage, helsestasjon, barneverntjenesten og PPT her hos oss. Marker har i tillegg med psykisk helse. Prosjektet retter seg mot barn 0-6 år. Tema er adferd og atferdsvansker.

Det ble gjennomført en to dagers samling om atferd og atferdsvansker med Egil Launes, psykolog og PMTO-spesialist (Parent Management Training - Oregon), med selvstendig praksis i Mandal. Launes er tilknyttet avdeling for barn og unges psykiske helse, ABUP, ved Sørlandet Sykehus HF. Fra Rømskog deltok styrer og pedagogisk leder fra barnehagen, helsesøster, PPT og barneverntjenesten. Barnehagen har hatt intern opplæring av alle ansatte på planleggingsdag i etterkant. Vi har hatt heldagskurs med Kari Killen som er sosionom, dr.philos. og forsker emeritus ved NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring). Hun har i mange år undervist helse- og sosialarbeidere i Norden og internasjonalt. De siste årene har hun særlig forsket på tidlig foreldre/barnsamspill og tilknytning, metodeutvikling i forhold til omsorgssvikt og forebyggende arbeid. Prosjektet fortsetter i 2014 med fokus på å bygge opp et system med gode rutiner og kartleggingsmaterieell for tverrfaglig samarbeid.

Det er rapportert inn få tall når det gjelder barnevern, og de tallene som er innrapportert er så lave at de fleste ikke blir offentliggjort.

Kultur

Rømskog prioriterer kulturformål og tilskudd til lag og foreninger. Det ble gitt ekstra tilskudd til lag og foreninger, og de frivillige er bærebjelken i kulturlivet i Rømskog. På Kommunebarometeret som Kommunal Rapport lager ble Rømskog nr 23 av landets kommuner, og best i Østfold.

Det ble laget en egen sommer-flyer som ble brukt til å markedsføre sommerens opplevelser i Rømskog. Kurøen ble i tillegg til helgeserveringen, brukt til fire store kulturarrangementer sommeren 2013; Grensemessa, Unionsmaraton, Kørrefestival og Barne- og ungdomsfestivalen. Sandemskolen var åpen to helger. Bind nr 3 av Rømskogs kulturhistorie ble lansert.

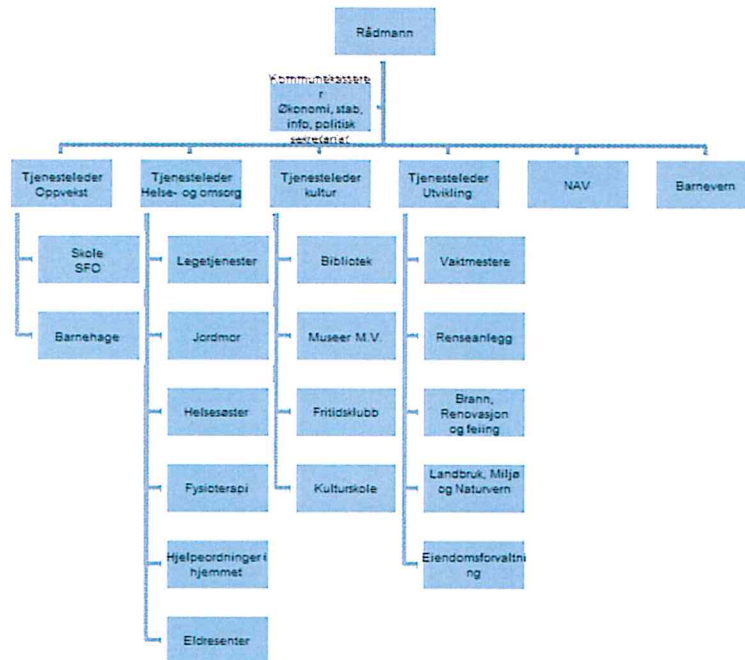
God personalpolitikk og intern kontroll

Rømskog deltok i KS' effektiviseringsnettverk for Rådmannens Internkontroll "Orden i eget hus". Det er laget fremdriftsplaner for oppdatering av både sektorovergripende- og tjenestespesifikk intern kontroll, og nytt delegasjonsreglement ble vedtatt.

Det er gjennomført forvaltningsrevisjon på byggesaksbehandlingen, og det er utarbeidet nye rutiner for dette.

86 % av de ansatte i brukerrettede tjenester i helse og omsorg har fagutdanning, dette er 11 % over landsgjennomsnittet.

ADMINISTRATIV ORGANISERING

Arbeidsmiljø og HMS

Kommunen hadde 80 ansatte i 54 årsverk ved utgangen av 2013.

Når det gjelder kjønnsfordeling så er det overvekt av kvinner i kommunens ledelse.

Kvinner	4
Menn	1

Det store flertallet av ansatte i kommunen som ellers i kommune-Norge er kvinner. For om mulig å få flere mannlige ansatte, oppfordres menn til å søke på de ledige stillingene.

Antall	Sentraladm	Oppvekst	Helse og omsorg	Kultur	Utvikling
Menn	1	2	0	0	3
Kvinner	4	22	44	6	4

Når det gjelder arbeidstid var fordelingen slik:

	Heltid	Deltid
Kvinner	11	63
Menn	6	4

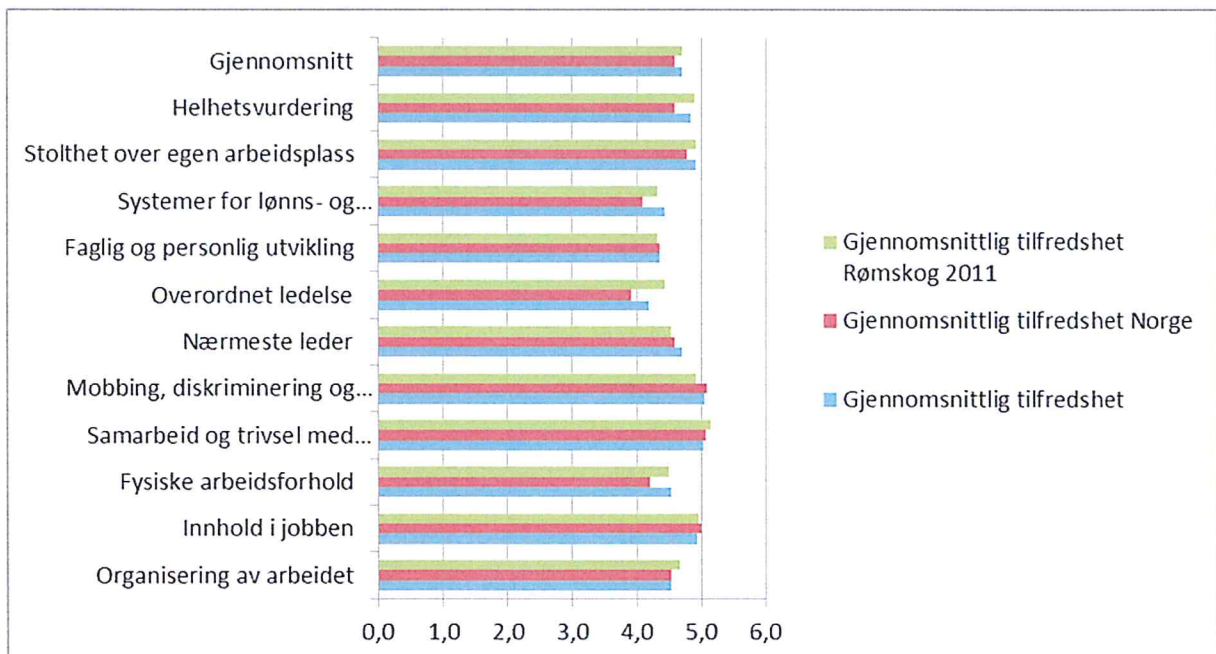
16 % av mennene arbeidet deltid, og 82 % av kvinnene. Det er kartlagt at en liten del av de ansatte i helse og omsorg har uønsket deltid, og det ble prioritert tiltak for å redusere uønsket deltid.

Det er ved hjelp av IA-midler gjennomført en rekke tiltak for å beholde arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne i arbeid. I medarbeiderundersøkelsen kom det frem at mobbing og diskriminering ikke oppleves som et problem blant de ansatte. Kommunen har tradisjon for å ansette søkere av ulike nasjonaliteter, og det er gitt tilbud om norskkurs.

Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i kommunen skal sikre at medarbeidere ikke blir syke eller skadet på arbeidsplassen. Som arbeidsgiver er kommunen opptatt av å opprettholde og videreutvikle et godt arbeidsmiljø på det enkelte tjenestested. For at dette skal skje må alle bidra.

Det ble opprettet intranett hvor ansatte kan finne nødvendig informasjon fra arbeidsgiver, skjemaer, regelverk ol. Arbeidet med revisjon av intern kontrollrutinene er foretatt i alle tjenestene. Overordnet intern kontroll rutiner er langt på vei fullført. Det ble meldt om to avvik (nestenulykke) innenfor HMS. Det var ingen avvik ifht Arbeidstilsynets gjennomgang av overordnet HMS-arbeid når det gjelder ROS-analyser og rutiner. Ethiske refleksjoner var tema på personalmøtene.

Medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført våren 2013, og viser at medarbeiderne er svært tilfreds med kommunen som arbeidsplass.

Representantene i AMU velges for 2 år ad gangen. Utvalgets oppgaver er regulert i Arbeidsmiljølovens § 7-2, samt eget kommunalt reglement. Utvalget hadde 2 møter og behandlet 6 saker. Vernetjenesten er verneombudene på det enkelte tjenestested og hovedverneombud. Verneombudene samarbeider i det daglige med nærmeste leder. Det er gjennomført vernerunder i alle tjenester.

Kommunen har avtale med Romerike HMS-senter om bedriftshelsetjenester, og det utarbeides årlige aktivitetsplaner i samarbeid med AMU. Det ble i 2013 gjennomført helseundersøkelser, helsesamtaler, søvnkurs og oppfølging av sykemeldte i samarbeid med tjenestelederne. Det er gjennomført personalmøter og medarbeidersamtaler i alle tjenestene.

Sykefravær

IA-avtalen er fulgt opp, og virkemidlene er brukt i stor utstrekning, noe som bidro til det lave sykefraværet. Det er svært gledelig at sykefraværet ble redusert til 3,4 % i 2013. Det er langtidssykefraværet som har gått ned. Arbeidet med å redusere sykefraværet gir resultater, og det er viktig fortsatt å tilrettelegge arbeidet når det er behov for det. Alle parter bidrar godt: verneombud, ledere, NAV, Romerike HMS-senter og ikke minst den enkelte medarbeider.

De siste års sykefraværsregistrering viser følgende tall:

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4,7	3,9	4,4	2,0	3,3	3,4	5,4	5,0	3,4

Totalt ble det som året før foretatt 20 (26) ansettelser inkl. sommervikarer. Av disse var 7 (12) i faste stillinger.

Kompetanse

Det er utarbeidet kompetanseplaner i helse og omsorg og oppvekst. Kommunen hadde to lærlinger i 2013, sentral målsetting er 1 pr 1000 innbygger. Det er gjennomført en rekke kompetansehevende tiltak hvorav det største løftet er tatt innenfor IKT, nå kan alle medarbeidere bruke pc og IT-verktøy i sin arbeidshverdag. Alle stillinger som krever det har vært besatt av medarbeidere med fagkompetanse, både i oppvekst og helse og omsorg.

Andel lærere med universitets-/høgskole og pedagogisk utdanning var 100 %. I barnehagen har alle pedagogiske ledere førskoleutdanning. 25 % assistentene har fagutdanning. 81 % av medarbeiderne i pleie- og omsorg er fagutdannet. Dette er godt over snittet av kommuner det er naturlig å sammenligne Rømskog med.

INTERKOMMUNALE LØSNINGER	A R E	A S K	E I D	H O B	M A R	R A K	R Ø M	S K I	S P Y	T R Ø	AH	
Fellestjenester												
Romerike HMS senter							1				x	
IØ kommunerevisjon	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		IKS
Innkjøp	x				x		1					Samarb
IKT	x				x		1					Samarb
Østfold Interkommunale arkiv	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		IKS
Arbeidsgiverkontroll					x		1					Samarb
Smaalensveven portal	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		Samarb
Bredbåndssamarbeid	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		Samarb
IØ kontrollutvalgssekretariat	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		IKS
IØ Utvikling	x	x	x	x	x		1	x	x	x		IKS
Opplæringskatalog	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		Samarb
IØ Regionråd	x	x	x	x	x		1	x	x	x		Samarb
Østfold Utvikling	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		Samarb
Samarbeid Värmland-Østfold	x				x		1					Samarb
Utviklingsavtalen		1				x	1					Samarb
Osloregionen		x	x	x	x	x	1	x	x	x	x	Medlem
Oppvekst												
PPT							1				x	Samarb
Mortenstua skole	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		IKS
Ungdomsskole							1				x	Eier/sam
Helse og omsorg												
Legevakt							1				x	Samarb
Alarmsentral/Nødmelding							1				x	Samarb
Helsesøster/jordmor/psykisk h							1				x	Samarb
Østfoldhelse (folkehelse)		x	x	x	x	x	1	x	x	x		Partner
Overgrepsmottak							1					Samarb
Kultur og barnevern												
Indre Østfold Krisesenter	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		IKS
Østfold krisesenter for menn							1					Samarb
Aurskog-Høland og Rømskog Reiselivslag											x	Medlem
Utvikling												
Brann og feiing							1				x	Samarb
LMN kontor	x				x		1					Samarb
Driftsassistansen i Østfold	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		IKS
Renovasjon							1				x	Samarb
Slamlevering			x				1					Samarb
Skogbrannvakt	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		Samarb
Akutt forurensning	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		KL § 27
Klinisk veterinærvakt	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x		Samarb

Rømskog

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jamfør Lov om folkehelsearbeid. Statistikken er fra siste tilgjengelige periode per oktober 2012 og er basert på kommunegrenser per 1.1.2013.

Utgitt av
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Avdeling for helsestatistikk
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo
E-post: kommunehelsa@fhi.no

Redaksjon:
Camilla Stoltenberg (ansv. redaktør)
Else-Karin Grøholt (fagredaktør)
I redaksjonen: Fagredaksjon for folkehelseprofiler
Idékilde: National Health Observatories, Storbritannia
Forsidefoto: Colourbox
Bokmål
Batch 1701131524.1801131457.1701131524.1801131053.19/01/2013
11:20

Elektronisk distribusjon:
www.fhi.no/folkhelseprofiler

Noen trekk ved kommunens folkehelse

Temaområdene er valgt med tanke på mulighetene for helsefremmende og forebyggende arbeid. Indikatorene tar høyde for kommunens alders- og kjønnsammensetning, men all statistikk må også tolkes i lys av kunnskap om lokale forhold.

Om befolkningen

- Tallgrunnlaget for å beregne forventet levealder er utilstrekkelig for statistikkformål.
- Andelen eldre over 80 år er høyere enn i landet som helhet.
- Andelen én-personhusholdninger er lavere enn andelen i landet.

Levekår

- Andelen med videregående eller høyere utdanning er ikke entydig forskjellig fra landsnivået.
- Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet som helhet.
- Andelen uføretrygdede under 45 år er ikke entydig forskjellig fra landsnivået.
- Andelen barn med enslig forsørger er lavere enn i landet som helhet.

Miljø

- Andelen personer tilknyttet vannverk med 12 analyserte prøver og med tilfredsstillende resultater mht. E. coli, ser ut til å være lavere enn landsnivået. Dette gjelder den delen av befolkningen som er tilknyttet rapportpliktig vannverk.
- Andelen som skades i ulykker er ikke entydig forskjellig fra landet som helhet, vurdert etter sykehusinnleggelser.

Skole

- Grunnlaget for å beregne andelen som trives på skolen er utilstrekkelig for statistikkformål.
- Grunnlaget for å beregne andelen på laveste mestringsnivå i lesing er utilstrekkelig for statistikkformål.
- Grunnlaget for å beregne frafall i videregående skole er utilstrekkelig for statistikkformål.

Levevaner

- Røyking i kommunen er ikke entydig forskjellig fra landet som helhet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen.
- Tallgrunnlaget for indikatoren på overvekt er utilstrekkelig for statistikkformål.

Helse og sykdom

- Andelen med psykiske symptomer og lidelser er lavere enn i landet som helhet, vurdert etter data fra fastlege og legevakt.
- Andelen med hjerte- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsnivået, vurdert etter sykehusinnleggelser.
- Andelen personer med type 2-diabetes er ikke entydig forskjellig fra landsnivået, vurdert etter data fra fastlege og legevakt.
- Utbredelsen av plager og sykdommer knyttet til muskel- og skjelettsystemet er ikke entydig forskjellig fra landsnivået, vurdert etter data fra fastlege og legevakt.

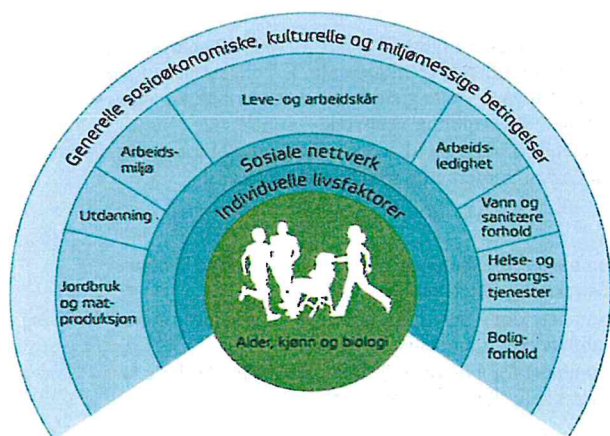
Sykdomsmønster speiler levevaner, miljø og levekår

Mange kommuner spør etter statistikk om kosthold, fysisk aktivitet og andre levevaner. I folkehelseprofilene må vi i mange tilfeller bruke sykdomsmønstre og andre indirekte mål for å få informasjon om befolkningens levevaner.

I dag finnes det ikke nasjonale registre med gode data om levevaner. I folkehelseprofilen finnes det derfor mest statistikk knyttet til helsemål som sykdommer og dødsårsaker. Denne statistikken kan likevel være nyttig når vi ønsker å vurdere befolkningens levevaner.

Flere kroniske sykdommer er i stor grad et resultat av befolkningens levevaner over tid. Ved å «lese» sykdomsmønsteret i kommunen kan vi derfor indirekte få informasjon om levevaner. Med levevaner tenker vi her på kosthold, fysisk aktivitet, røyking og annen helserelatert atferd. Levevaner er ikke bare et resultat av personlige valg. De valgene den enkelte tar er også et resultat av miljø og levekår, og sykdomsmønsteret kan derfor gi en indikasjon på forhold ved miljøet og levekårene i kommunen.

Figur 1. Påvirkningsfaktorer for helse (etter Whitehead og Dahlgren (1))

I figur 1 er faktorer som påvirker helsen satt opp. Disse spenner fra personlige egenskaper som alder og kjønn, til samfunnsforhold som kultur, arbeid, bo- og nærmiljø, utdanning og sosiale nettverk.

De bakenforliggende faktorene kan fremme helsen, eller det motsatte; øke risikoen for sykdom. Mangel på sosial støtte er eksempel på en faktor som øker risikoen for både psykiske og fysiske helseproblemer. Motsatt kan sosial støtte fremme helse og trivsel, fordi støtte fra for eksempel venner, skolekamerater, kolleger og familie virker som en «buffer» mot ulike belastninger.

Utdanning er eksempel på en faktor som har betydning for helsen gjennom hele voksenlivet.

Betydelige helseforskjeller

Studier viser at levevaner ofte følger utdannings- og inntektsnivå. Det betyr at grupper med lengre utdanning og høyere inntekt i gjennomsnitt har gunstigere levevaner og bedre helse enn grupper som har kortere utdanning og lavere inntekt.

Reduserte sosiale helseforskjeller er et viktig mål i folkehelsearbeidet. Innsats for å gjøre noe med levekår, som arbeid og utdanning, kan bidra til å fremme helse og jevne ut sosiale helseforskjeller.

Å forebygge frafall i videregående skole vil fremme helse fordi det gir større muligheter for jobb og aktiv deltakelse i samfunnet. Mestring og trivsel i grunnskolen legger et godt grunnlag for gjennomføring av videregående skole.

En satsing, flere gevinster

Kommunens innsats mot én risikofaktor kan redusere forekomsten av flere sykdommer. Tiltak mot røyking kan for eksempel redusere forekomsten av sykdommer som hjerte- og karsykdom, KOLS og kreft. På samme måte kan innsats for å fremme fysisk aktivitet påvirke forekomsten av blant annet overvekt, hjerte- og karsykdommer og type 2-diabetes. I tillegg kan fysisk aktivitet fremme trivsel og fysisk og psykisk helse.

Forebyggende tiltak kan rettes mot grupper med særlig høy risiko eller mot befolkningen som helhet. Tiltak for grupper med særlig høy risiko kan være virkningsfulle, men tiltak som rettes mot hele befolkningen kan i mange tilfeller gi større gevinst totalt sett. Grunnen til dette er at befolkningsrettede tiltak når et stort antall mennesker med middels risiko, og fordi det i denne gruppen oppstår flere sykdomstilfeller enn i gruppen med høy risiko. Selv om den individuelle risikoen er langt høyere i høyrisikogruppen, oppstår det altså flere sykdomstilfeller i gruppen med middels risiko fordi denne gruppen er større.

Det er ingen motsetning mellom befolkningsrettede tiltak og tiltak for høyrisikogrupper, de kan utfylle hverandre. For eksempel kan en reduksjon av salt i ferdigmat gi litt lavere blodtrykk hos alle, og dermed lavere risiko for hjerte- og karsykdom generelt i befolkningen. I tillegg vil helsetjenesten fortsette å behandle personer med høyt blodtrykk for å redusere den individuelle risikoen.

Befolkningsrettede tiltak sikter mot «små endringer hos de mange», slik at hele befolkningen flyttes i retning av lavere risiko.

Gevinst på kort og lang sikt

Det kan ta mange år før dagens forebyggende innsats gir resultater. Men noen resultater kan også komme raskt. For eksempel har fysisk aktivitet betydning for trivsel og psykisk helse, og røykestopp reduserer risikoen for hjerteinfarkt allerede det første røykfrie året. Et annet eksempel er skadeforebyggende arbeid, som raskt kan gi utslag i form av redusert skadeforekomst.

Gjennom utforming av det fysiske miljøet kan kommunen legge til rette for fysisk aktivitet og sosial kontakt mellom mennesker. Ved å planlegge fysiske omgivelser med tanke på helsefremming kan man bidra til bedre fysisk og psykisk helse i befolkningen. Møteplasser i nærmiljøet kan ha betydning for psykisk helse, og samtidig er det lettere å være fysisk aktiv dersom nærmiljøet er trygt og innbyr til aktivitet.

På www.fhi.no/folkehelseprofiler finnes mer informasjon.

Røyking og snus

Andelen som røyker i den norske befolkningen har gått ned, men fortsatt røyker så mange som 17 prosent daglig. Røyking er den levevanen som har størst negativ betydning for folkehelsen. Forekomst av røykerelaterte sykdommer som KOLS, lungekreft og hjerte- og karsykdom kan gi informasjon om befolkningens røykevaner over tid. I folkehelsebarometeret finnes det statistikk om slike røykerelaterte sykdommer.

Det er store sosiale forskjeller i røykeatferd. Figur 2 viser dagligrøyking i ulike utdanningsgrupper. Data er hentet fra den landsomfattende Levekårsundersøkelsen i 2008 (SSB). Som figuren viser, er det en høyere andel røykere i grupper med kortere utdanning enn i grupper med lengre utdanning. Disse forskjellene forklarer mye av de sosiale forskjellene i sykkelighet og dødelighet.

Mange av de som bruker tobakk i voksen alder, ble avhengige i ung alder. Det er derfor svært viktig å forebygge tobakksbruk blant ungdom - både røyking og snusbruk. Snus er like avhengighetskapende som sigaretter og inneholder helseskadelige og kreftfremkallende stoffer. I tillegg er det stadig flere som bruker snus. Tiltak i ungdomsskolen kan være særlig effektive, og bør følges opp med tiltak i videregående skole. Håndheving av aldersgrensen for tobakkskjøp og etablering av røykfrie arenaer er aktuelle virkemidler.

Fysisk aktivitet og kosthold

Fysisk aktivitet og et variert kosthold fremmer helsen og beskytter mot en rekke sykdommer gjennom hele livet.

Flere av indikatorene under helse og sykdom i folkehelsebarometeret kan gi informasjon om befolkningens kosthold og vaner for fysisk aktivitet. Dette gjelder blant annet indikatorene på overvekt, høyt blodtrykk og kolesterol, hjerte- og karsykdom, kreft og type 2-diabetes. Jevnlig fysisk aktivitet kan også gi bedre psykisk helse.

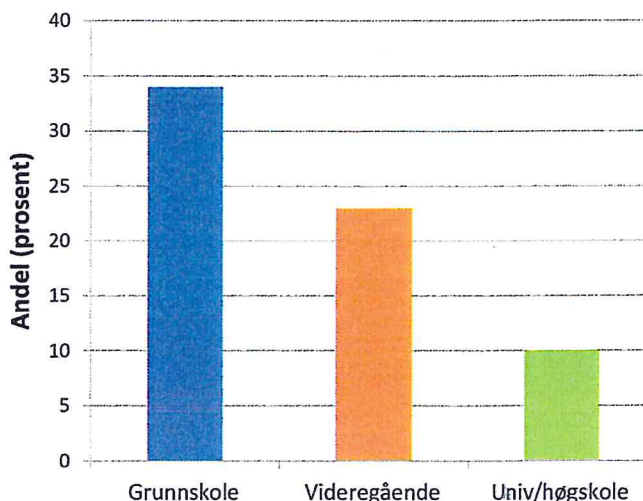
Figur 3 viser andelen som oppnår anbefalt minimum aktivitetsnivå i ulike aldersgrupper, målt ved hjelp av aktivitetsmålere. Tallene i figuren er hentet fra kartlegginger av aktivitetsnivået i befolkningen som Helsedirektoratet gjennomførte i 2008-2011 (2,3). Voksne og eldre anbefales å være i fysisk aktivitet i minst 30 minutter daglig, mens barn og unge anbefales minst 60 minutter daglig fysisk aktivitet. Figuren viser at det er stor variasjon mellom de ulike aldersgruppene når det gjelder i hvor stor grad de oppnår anbefalt aktivitetsnivå.

Overvekt og fedme er i ferd med å bli et stort helseproblem i de fleste land, også i Norge. Figur 4 viser forekomsten av overvekt inkludert fedme blant menn, målt ved sesjon, angitt som gjennomsnitt for perioden 2003-2009. Begrenset tallgrunnlag kan føre til at kommunens verdi ikke vises.

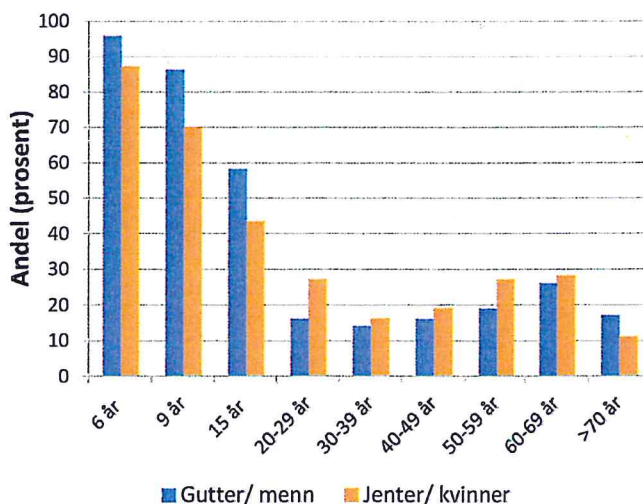
Grunnlaget for vaner knyttet til kosthold og fysisk aktivitet legges tidlig i livet. Utviklingen av overvekt og fedme kan bremses ved å rette tiltak mot barn og deres fysiske og sosiale miljø. Kommunen har som eier av skoler og barnehager en unik mulighet til å legge til rette for at barna får positive erfaringer med sunn mat og fysisk aktivitet. Helsestasjoner er en annen arena der kommunen kan påvirke gjennom sin kontakt med barn og deres familier.

Referanser: 1. Dahlgren G, Whitehead M. Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm 1991. 2. Fysisk aktivitet blant voksne og eldre i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2008-2009. Oslo: Hdir; 2009. 3. Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2011. Oslo: Hdir; 2012.

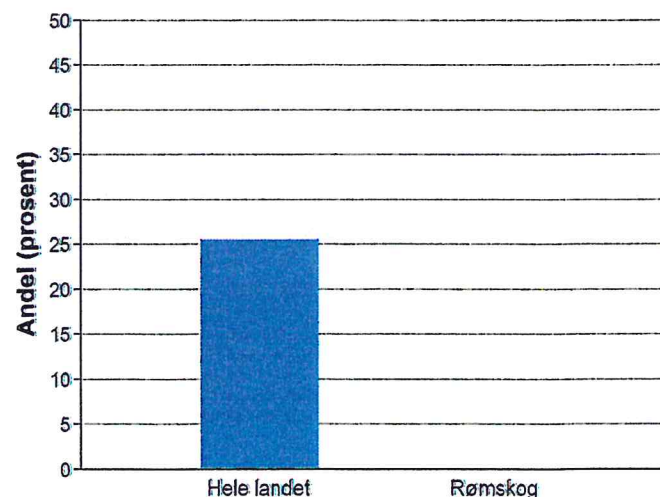
Figur 2. Dagligrøykere etter utdanning (landstall)

Figur 3. Andelen som oppnår anbefalt fysisk aktivitetsnivå (landstall)

Figur 4. Overvekt inkludert fedme blant menn, målt ved sesjon

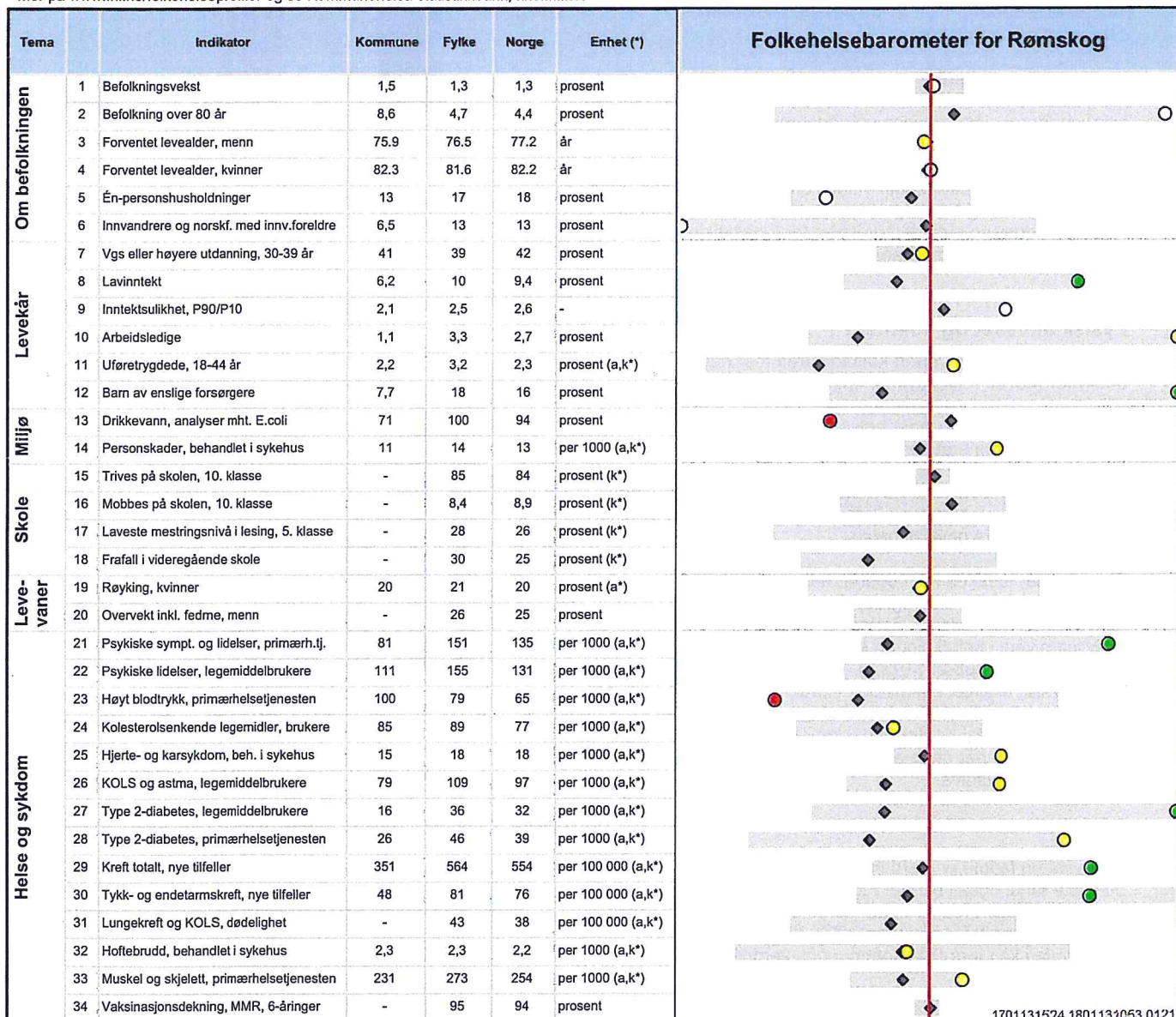
Folkehelsebarometer for din kommune

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall i kommune og fylke med landstall. Kommuner og fylker kan ha en alders- og kjønns sammensetning som avviker fra landsgjennomsnittet. Dette kan ha betydning for statistikken, og det tas det hensyn til i figuren og i tallkolonnene. Statistikk uten alders- og kjønnsstandardisering finnes i Kommunehelse statistikkbank, khs.fhi.no. Forskjellen mellom kommunen og landet er testet for statistisk signifikans, se www.fhi.no/folkehelseprofiler

- Grønn verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet
- Rød verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger dårligere an enn landet som helhet
- Gul verdi forteller at vi ikke med sikkerhet kan si om kommunen ligger dårligere eller bedre an enn landet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ▬ Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket

Halvsirkler: Kommuneverdier som er mer enn dobbelt så høye som landsverdien eller mindre enn halvparten av landsverdien, vises som en halvsirkel i figurens ytterkant.

En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet, likevel kan det innebære en viktig helseutfordring for kommunen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i kommunen kan du lage diagrammer i Kommunehelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se Kommunehelse statistikkbank, khs.fhi.no.

1701131524.1801131053.0121

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert og k = kjønnsstandardisert

1. 2011. 2. 2012. 3/4. 1997-2011, beregnet basert på aldersspesifikk dødelighet, 15 års gjennomsnitt. 5. 2011, i prosent av befolkningen. 6. 2012. 7. 2011, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). 8. 2010, personer som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal middelverdi. 9. 2010, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90-prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. 10. 2011, av personer i arbeidsstyrken. 11. 2008-2010. 12. 2009-2011, 0-17 år, av alle barn det betales barnetrygd for. 13. 2011, andel personer tilknyttet vannverk med tilfredsstillende analyseresultater mht. E. coli, i prosent av befolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk. Minst 12 prøver må være analysert. For mer data, se khs.fhi.no. 14. 2009-2011. 15. 2008-2012. 16. 2008-2012. 17. 2010-2011. 18. 2009-2011. 19. 2002-2011, av kvinner på første svangerskapskontroll. 20. 2003-2009, KMI over 25 kg/m², av menn på sesjon. 21. 2010-2011, 0-74 år, brukere av fastlege og legevakt. 22. 2009-2011, 0-74 år, legemidler mot psykiske lidelser, inkl. sovemidler. 23. 2010-2011, 0-74 år, brukere av fastlege og legevakt. 24. 2009-2011, 0-74 år. 25. 2009-2011. 26. 2009-2011, 45-74 år. 27. 2009-2011, 30-74 år, brukere av blodglukosesenkende midler, ekskl. insulin. 28. 2010-2011, 30-74 år, ikke-insulinavhengig diabetes, brukere av fastlege og legevakt. 29. 2001-2010. 30. 2001-2010. 31. 2002-2011, 0-74 år. 32. 2009-2011. 33. 2010-2011, 0-74 år, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av fastlege og legevakt. 34. 2007-2011, vaksine mot meslinger, kusma og røde hunder. Manglende tall skyldes som regel personvern hensyn, og utløses som oftest av kombinasjonen liten kommune og høy vaksinasjonsdekning.

Datakilder: Statistisk sentralbyrå, Dødsårsaksregisteret, NAV, Utdanningsdirektoratet, Vannverksregisteret, Norsk pasientregister, Medisinsk fødselsregister, Primærhelsetjenestene fastlege og legevakt (KUHR-databasen som eies av Helsedirektoratet), Kreftregisteret, Nasjonalt vaksinasjonsregister (SYSVAK), Forsvarets helseregister og Reseptregisteret. For mer informasjon om indikatorene, se khs.fhi.no

Årsrapport 2013

Seksjon: Sentraladministrasjonen

1. Beskrivelse av seksjonen pr 31.12.13:

Årsverk	Antall ansatte	
4,6	5	I tillegg er 0,2 stilling overført fra oppvekst ved opprettelse av felles postmottak og arkiv 8.4.13.

- Økonomi og regnskap
- Lønn og personalkontor
- Sentralbord og informasjonstjenester
- Støtte og stabsfunksjoner for politikere, styrer, råd og utvalg, samt administrasjon inkl IT, felles post og arkiv
- Saksutredning
- Overformynderi
- Næringsutvikling
- Bolyst
- Rådmann

2. Økonomisk situasjon pr 31.12.13:

	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Forbruk i %
Brutto utgift	8 766	7 819	112
-Brutto inntekt	- 528	-250	211
<i>Netto</i>	8 238	7 569	109

Tall i hele 1000

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Amortisering av premieavviket på pensjon for 2012 er belastet med kr 2 mill, mot 1,3 budsjettert, en økning på 1,6 mill fra 2012. Årets premieavvik ble ca kr 700 000 lavere enn budsjettert, dvs at det blir en underdekning på ca 1,5 mill.

4. Statusrapport drift:

Elektronisk sak og arkivsystem ble tatt bruk i april, men det er ikke gått over i driftsfasen ennå, pga at ikke alle moduler fungerer optimalt. En ser at det er behov en større IT-avdeling enn felleskontoret vi har med Marker og Aremark, og det arbeides for å finne en ny løsning. Rådmannen har deler at året fungert som tjenesteleder innenfor tjenesteområde Utvikling. Det var ingen avvik ifht Arbeidstilsynets gjennomgang av overordnet HMS-arbeid når det gjelder ROS-analyser og rutiner.

Det er gjennomført Dialogbesøk fra Fylkesmannen. Økonomihåndbok er under utarbeidelse. Det er gjennomført lokale lønnsforhandlinger i kap 5.

5. Rapportering på mål og tiltak:

		Status
Mål	Rømskog kommune har god økonomiforvaltning og – styring	
Delmål	Nettodriftsresultat er høyere enn 3 % av driftsinntektene	Ble 1,7 %
	Plassert overskuddslikviditet skal gi konkurransedyktig	Bedre avkastning enn

	avkastning innenfor de krav til likviditet og risiko som er nedfelt i finansreglementet	budsjettert
	Lånte midler skal gi lavest mulig total kostnad innenfor de krav til refinansieringsrisiko, renterisiko og forutsigbarhet som er vedtatt i finansreglementet	Lavere renteutgifter enn budsjettert
	Langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid bidrar til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud	Som over
Tiltak	Nettolånegjeld pr innbygger reduseres	Ingen låneopptak i 2013
	Økonomirapportering fra tjenesteledere til rådmann annenhver måned	Gjennomført
	Kvartalsvis rapportering på handlingsplan og budsjett til kommunestyret	Gjennomført
	Alle regnskapsfrister holdes	Gjennomført
	Det arbeides målrettet for å innføre og redusere skatterestansen	Gjennomført
	Det gjennomføres arbeidsgiverkontroll hos 5 % av de næringsdrivende	Gjennomført
Mål	Kommunens administrasjon er effektiv	
Tiltak	Politiske saker sendes ut minst 1 uke før møtet	Gjennomført
	Protokoll fra politiske møter foreligger innen 3 virkedager	6 avvik
	Utredning, saksforberedelse og bistand til politisk nivå	Gjennomført
	Vi tilrettelegger for god personalpolitikk og ivaretagelse av kommunens medarbeidere	Svært gode tilbakemeldinger i medarbeiderundersøkelsen
	Det gjennomføres medarbeiderundersøkelse som viser resultater på nivå med 2011 undersøkelsen	Gjennomført
	Medarbeiderne medvirker gjennom AMU, tillitsvalgte og personalmøter	To AMU-møter er avholdt
	Vi forebygger slik at sykefraværet fortsatt er under 6 %	3,4 % mot 5,0 % i 2012
	Vi bruker bedriftshelsetjenesten aktivt	Ny aktivitetsplan gjennomført
	Etiske refleksjoner er tema på personalmøtene	Gjennomført
	Vi utvikler eierskapsstrategi for Rømskog kommune	Påbegynt
	Rømskog kommunes IT-strategi utarbeides	Påbegynt
	www.romskog.kommune.no , Rømsjingen og Grenseavisa gir oppdatert informasjon om kommunen	Gjennomført
	Valg 2013 gjennomføres med tidligste resultat	Nr 2 i Norge
	Intern informasjon og fellesdokumenter legges på intranett	Gjennomført
	Ta i bruk programvare for elektroniske timelister	Planlegging påbegynt
	Ta i bruk fibertilkobling for internett	Gjennomført
Mål	Rømskog er en dyktig og attraktiv samarbeidspartner for nabokommunene	
Tiltak	Oppdatert internkontrollsystem tas i bruk	Gjennomført
Mål	Det etableres minst tre nye ikke-kommunale arbeidsplasser i nye virksomheter	
Tiltak	Næringsfondet gir støtte til nyetableringer	Gjennomført

	Nyetablerere og næringsdrivende får nødvendig råd og veiledning	Tatt initiativ til Næringsforum
	Næringsstomtene markedsføres	Overført Rømskog Næringssselskap AS
	Det utarbeides kommunikasjonsstrategi for kommunen	Gjennomført
	Ordfører besøker en bedrift annenhver uke	Gjennomført
Mål	Netto tilflytting av minst tre barnefamilier	
Tiltak	Bolystprosjektet profilerer Rømskog som god bokommune	Gjennomført
	Gratis barnevogn til alle førstefødte som blir født på Rømskog	To utdelt

Seksjon: Oppvekst

1. Beskrivelse av seksjonen:

Årsverk	Antall ansatte	
0,80	2	Oppvekstleder
6,70	11	Rømskog barnehage
9,39	13	Rømskog skole/SFO
0,0577	1	Voksenopplæring

*I tillegg er det en lærling i barne- og ungdomsarbeiderfaget i barnehagen fra 01.08.13
Renholderne er inkl. i de enkelte tjenester*

- Administrasjon
- Barnehage
- Barneskole
- Ungdomstrinn
- Skoleskyss
- Skolefritidsordning
- Voksenopplæring

2. Økonomisk situasjon pr 31.12.13:

Seksjon/område:	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Forbruk i %
Brutto utgift	14 925	14 515	103
Brutto inntekt	- 1 466	- 1 307	112
<i>Netto</i>	13 459	13 208	102

Tall i hele 1000

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Utgiftene har vært vesentlig høyere enn budsjettet, det skyldes i hovedsak ansatt i permisjon som vi betaler lønnen til, for deretter å få refusjon fra NAV. Dermed er inntektene også over budsjett. Utover det er det likevel et overforbruk i forhold til budsjett, dette skyldes i korte trekk at prisen per elev ved Bjørkelangen skole har økt noe, det har vært høyere vikarutgifter/ekstrahjelpsutgifter enn ventet samt at barnehagen har hatt barn med enkeltvedtak. Det har dessuten blitt aktivitet i voksenopplæringen, noe vi ikke hadde budsjettet med.

4. Statusrapport drift:

Skole, SFO og barnehage satser videre på "Hjertevekst". Foreleser har deltatt på foreldremøte for skole og SFO. Skolen har jobbet med kompetanse på analysering av ulike kartleggingsprøver, kompetanse utenfra (PPT) er benyttet. Skolen er med i felles skoleprosjekt i Indre Østfold. Målet er å bedre resultatene på Nasjonale prøver der elevene i Østfold generelt skårer lavt. Rømskog og Aurskog-Høland samarbeider om utarbeidelse av rutiner i forbindelse med oppmelding, gjennomføring og evaluering av nasjonale prøver på ungdomstrinnet

Det har vært henvendelse til Aurskog-Høland om man i framtiden skal kjøpe elevplasser eller være medeier i Bjørkelangen skole. De jobber med saken.

Barnehagen er med i et interkommunalt, tverrfaglig prosjekt med Marker kommune – “Tidlig innsats”. Målet er å oppdage atferdsvansker tidligst mulig, forebygge/sette inn tidlige tiltak. Barneverntjenesten, PPT og helsestasjonen deltar også.

Barnehagen er også med i det interkommunale satsningsområdet “Innertiern” i samarbeid med Høgskolen i Østfold; “de minste barna i barnehagen”. Dette prosjektet avsluttes i januar 2014, men det er ventet at det kommer et nytt tilbud med oppstart i august 2014 og som skal omhandle språk. Rømskog er representert i arbeidsgruppa.

Vedtektene for barnehagen er nå endret, og løftet om «barnehageplass på dagen» er fraveket dersom kapasiteten ikke tillater det.

SFO har 14 brukere – barnehagen 35 per desember 2013. Antall skoleelever på Rømskog skole er 50, på Bjørkelangen skole 27.

I voksenopplæringen er det en elev fra august.

5. Rapportering på mål og tiltak:

Mål	Barn og unge skal være i god fysisk form	
Tiltak	Barnehagen har fagområde ”Kropp, bevegelse og helse” som tema i årsplanen for 2013	Gjennomføres
	Skogen, gymsalen og uteområdene brukes jevnlig	Gjennomført
	Alle barneskoleelever har tilbud om organisert fysisk aktivitet hver dag	Gjennomført
	Det arrangeres ball dager, sykkel dager, skidager osv	Er i gang
	Prinsipper for sunt kosthold i skolens følges	Gjennomført
	Barnehagen har fokus på sunne matvaner med frukt og grønt, grove kornprodukter og minimalt med sukker	Kontinuerlig
	Barnehagebarn og skoleelever får gratis melk og frukt/grønt hver dag	Gjennomført
Mål	Vi skal bidra til å bygge gode holdninger	
Tiltak	Prosjekt ”Hjertevekst” videreføres i barnehage og skole	Gjennomført
	Vi formidler gode grunnverdier og lærer barna god folkeskikk	Kontinuerlig
	Vi er gode rollemodeller	Gjennomført
	Vi inkluderer innflyttede familier ved blant annet å invitere til ”Hentekaffe” i barnehage og SFO	Gjennomført i noen grad
	Brukerundersøkelser for skolen følges opp	Gjennomført
	Vi inviterer til sommerfest, avslutninger og arrangementer	Gjennomføres etter plan
	Vi arbeider for å bedre holdninger til skole og lekser blant elever og foresatte	Gjennomført
	Vi arbeider for å redusere elevfravær som ikke skyldes sykdom	Gjennomført
	Vi arbeider for å øke deltagelsen på foreldremøter	Gjennomført

Mål	Vi skal legge til rette for bedriftsetableringer og bosetting	
Tiltak	Vi gir tilbud om SFO- og barnehageplass på dagen	Gjennomført i 2013
	Barnehage og SFO gir tilbud om mange ulike plasstyper, turnusplasser og kjøp av ekstradager	Gjennomført i 2013
Mål	Vi bidrar til at Rømskog er kjent som en kulturkommune	
Tiltak	Barn og unge er aktive brukere av biblioteket	Gjennomført
	Skolen har egen plan for Kulturell skolesekk som bl.a. omhandler gamle håndverkstradisjoner og steder i nærmiljøet.	Revideres
	Elevene ved Rømskog skole arrangerer pensjonistfest	Gjennomført i desember
	Barnehagen arrangerer utstilling av egne arbeider	Gjennomført
Mål	Vi er lydhøre overfor barn og unge	
Tiltak	Vi har barnesamtaler, elevsamtaler, barnemøter, elevråd og elevundersøkelser	Gjennomført
	Vi fanger opp barns ønsker i det daglige	Gjennomført
Mål	Barn og unge har trygge oppvekstvilkår	
Tiltak	Vi har rikelig og god bemanning over sentrale normer	Skolen har bra lærertetthet – SFO god bemanning – i barnehagen er det nå fylt opp
	Det er tett og godt samarbeid mellom barnehage, skole og SFO	Gjennomført
	Elevene lærer om trafikksikkerhet	Gjennomført
Mål	Vi er ressursbevisst tilbyder av helhetlig grunnopplæring	
Tiltak	Vi har plan for hvilken kompetanse barna skal ha ved overgangen fra barnehage til skole	Gjennomført
	Vi har kvalifisert personale i alle stillinger	Gjennomført
	Vi tilbyr leksehjelp	Gjennomført
	Vi har god pedagogtetthet	Gjennomført
	Barnehagen har oppdatert kompetanse, basert på de nyeste forskningsresultatene for barn fra 0-3 år ved deltagelse i Innertiern	“Innertiern” avsluttes i januar 14
	Vi benytter moderne teknologi i undervisningen	Gjennomført
	Interkommunalt samarbeid om ungdomstrinnet	Gjennomført
	Vi har planer for gode overganger	Gjennomført
	Alle barn/elever får utfordringer og bistand tilpasset sitt nivå	Gjennomført
	Leirskoletur for 6. og 7.klasse	Gjennomført
Mål	Vi er blant de beste	
Tiltak	Resultatene på nasjonale prøver er over landsgjennomsnittet	Unntatt offentlighet
	Elevene trener bevisst på nasjonale prøver	Gjennomført
	Skolen opparbeider kartleggings- og analysekompetanse for å vurdere og følge opp elevresultatene	Gjennomført/pågår
	Spesialundervisning og logopedtjenester gis etter anbefaling fra PPT	Gjennomført ved behov
	Innhente og samarbeide om analyse av elevresultatene på ungdomstrinnet	Gjennomført
	Vi har fokus på fagområdene i barnehagen i årsplanen	Pågår

	IKT-utstyr suppleres og holdes oppdatert	Gjennomført
	Barnehagen er med i "Tidlig innsats" – et prosjekt sammen med Marker – der det jobbes tverrfaglig for å fange opp vansker og sette inn tiltak tidlig	Gjennomført

Årsrapport 2013

Seksjon: Helse og omsorg

1. Beskrivelse av seksjonen/området pr 31.12.2013:

Årsverk	Antall ansatte	Antall brukere
24	44	12 langtidsbeboere + 1 avlastning + 38 hjemmeboende

1 lærling i helsefagarbeid

- Miljørettet helsevern
- Helsesøstertjenesten
- Jordmortjenesten
- Legetjenesten med kommunelegeordning, fastlegeordning, Legevaktsentral og Nødnett
- Fysioterapitjenesten
- Psykisk helsevern
- Institusjon for heldøgns omsorg og pleie
- Dagaktivitetstilbud
- Hjemmesykepleie, hjemmehjelp, ambulerende vaktmester, matombringing og trygghetsalarmer
- Korttidslager for hjelpemidler og søknader til NAV – hjelpemiddelsentralen for langtidsbruk
- Forebyggende folkehelse
- TT-kort og parkeringsbevis

2. Økonomisk situasjon pr.31.12.2013

Seksjon/område	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Forbruk i %
Brutto utgift	23914	22.933	104
-Brutto inntekt	- 5597	- 5403	104
	18 317	17 530	104

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Det økonomiske avviket er mindre i 2013 enn fjoråret. Det er flere årsaker til overforbruket. I legetjenester er det merutgifter på kr. 200.000 da lønn og praksiskompensasjon til legen har steget. En sammenheng med at legetjenesten ble styrket med 6 timer per uke, fordelt på 3 timer sykehjemslege og 3 timer kommunelege. I tillegg er det merutgifter til Legevakt og Gjestepasienter.

Vikarforbruket på eldresenteret er fortsatt høyt i forhold til budsjettet. I tillegg til «normal» drift har vi hatt utfordring i utbrudd av Noro virus (meget smittsom magevirus) på eldresenteret både julen 2012 (vikarutgifter kommer i 2013) og påsken 2013. Det ga store utslag i vikarbudsjettet da helligdager, som utløser 133%, måtte utbetales både til den som skulle vært på jobb og til vikar. I enkelte tilfeller vikar for vikaren. Det settes strenge krav til

personalet som er smittet , når de kan komme på jobb igjen. Det berørte 15- 20 ansatte i begge periodene.

Det er brukt noe mer midler til vikarer i hjemmehjelpsordningen, dette kan ha en sammenheng med lite bruk av korttidsplasser ved eldresenteret, at de eldre vil heller bo hjemme og få tjenestene hjem.

Det er satt inn ekstrahjelp til demensomsorgen, da beboere på skjernet enhet blir dårligere og trenger mer tilsyn og hjelp til det aller meste av daglige gjøremål. Det er da styrka med ekstra personal i noen timer på helger i første halvdel av året.

I tillegg er det gjennomført opplæring av hjelpepleiere / sykepleiere på elektronisk meldingsutveksling som kom på plass i oktober måned.

Det er også satt inn en rekke tiltak for å spare på vikarbudsjetten:

Ved eldresenteret har det vært ekstremt lavt sykefravær utover arbeidsgiverperioden i hele 2013. I hjemmehjelpsordningen har det ikke vært fravær utover arbeidsgiverperioden. Meget positivt med så lavt sykefravær, men forventet inntekt blir da mindre enn budsjettet. Brukerbetaling på eldresenteret ble 97% totalt. Det har vært få korttidsopphold ,de fleste beboere har hatt langtidsplass. Det har vært opptil 4 ledige rom i løpet av året. I tillegg er et rom renoverert.

Kjøp av plass for ressurskrevende bruker gir ikke utslag for inntekt fra staten da det kun er direkte lønnsutgifter utover 1010.000 som gir refusjonsgrunnlag. Vi har hatt en utgift på kr. 959.189 til lønn.

4. Statusrapport drift

Det er gjort en hel del utviklingsarbeid gjennom året.

Utfra formannskapetets vedtak om å engasjere konsulent til å se på en total gjennomgang i helse- og omsorgstjenesten, ble det sendt ut tilbud om anbudskonkurranse til tre konsulentfirmaer. KS vant konkurransen. Det har vært flere dagssamlinger med konsulenten og ledelsen i pleie og omsorg, sykehjemslegen, TV for fagforbundet og NSF og verneombud. Det har vært engasjement hos de involverte fra første stund og et godt samarbeidsklima med konsulenten.

Mandatet var « å identifisere kostnadsreduserende tiltak og eventuelle inntektsmuligheter som kan være relevante i et fremtidig perspektiv».

Rapporten ble ferdigstilt i november, og omorganiseringstiltak ble lagt inn i budsjettet.

Omorganiseringen som ble vedtatt i Kommunestyret innebar blant annet reduksjon av en 50 % stilling av pleiepersonalet, omorganisering av aktivtørstilling, nedbemanning av kjøkkenpersonalet, omorganisering av renholdspersonalet og opphør av medhjelper på helsestasjonen. Vedtaket skapte en del uro og frustrasjon i personalgruppen. Tillitsvalgte var med i prosessen, allikevel ble det fremmet annet forslag på nedskjæring av pleiepersonalet. Kommunestyrets vedtak ble følgende ; « Reduksjon i bemanning med 0,5 hjelpepleierstilling, endres til 0,25 % hjelpepleierstilling og 0,25 % sykepleierstilling. Dette løses ved naturlig avgang i 0,5 % hjelpepleierstilling inntil videre»

På grunn av uroen i personalgruppen ble det avholdt personalmøte rett før jul hvor det ble gitt informasjon og mulighet for avklaringer. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som skal jobbe med ny turnus, oppstart 01.04.2014.

Reduksjonen i pleia blir på dagtid, da grunnbemanningen på kvelder, netter og helger allerede har en minimums bemanning som det ikke går å redusere på.

Videre skal kriterier for tjenestene gjennomgås og tjenestene skal dreies mer mot hjemmeboende i tråd med reduksjon av antall sykehjems plasser som skal bygges ned fra totalt 17 plasser til 13 plasser, hvorav 4 benyttes til korttidsplasser.

Positive resultater på medfinansiering til Helse Sørøst gir utslag først neste år, da kommunen får tilbake over 100.000 kr. som overføres i 2014. Det er et resultat av at Rømskog kommune har hatt færre sykehusinnleggelses enn antatt.

Omorganisering i administrasjonen er gjort, da helse og omsorgsleder har tatt ut 20 % AFP og avdelingsleder er styrket med 20 % stilling i administrasjon. Assisterende helse- og omsorgsleder har hatt 20 % ulønnet permisjon i 3 måneder.

Arbeidstilsynet var på tilsyn i juni og ga oss 2 pålegg ; HMS –arbeid- kartlegging og risikovurdering og HMS – arbeid tiltak og plan, med frist 02.12.2013. Det ble jobbet med påleggene sammen med verneombud og bedriftshelsetjenesten, og vi fikk på plass det som manglet, og arbeidstilsynet godkjente resultatet.

En del av utstyret ved institusjonen begynner å bli slitt og det har vært nødvendig å anskaffe bekkenspyler og en stor vaskemaskin. I tillegg begynner Sykesignalet ved eldresenteret å svikte. Administrasjonen har vært og sett på 2 sykesignaler på andre sykehjem og det jobbes med å få dette ut på anbud. Dette arbeidet har stoppet opp på grunn av sykdom i administrasjon og innkjøp av nytt sykesignal skal realiseres i 2014.

I psykiatrien er det et økende behov for fagpersonell og vi har tatt initiativ til Aurskog-Høland kommune om kjøp av 30 % psykiatrisk sykepleier, etter å ha utlyst en 50 % stilling flere ganger. Vi har ikke lyktes å få til kjøp av tjenesten fra nabokommunen i 2013, men det er store muligheter for å få til et samarbeid på nyåret.

Kommunen har mottatt kr. 100.000 fra Fylkesmann til etablering av frisklivssentral og planene er i gang.

Helsedirektoratet har innvilget tilskudd på kr. 39.000 til opprettelse av dagtilbud for hjemmeboende personer med demens. Det pågår en gruppe på arbeidsstua hver mandag. Arbeidet med Lokal medisinsk senter på Bjørkelangen er noe forsinket utfra fremdriftsplanen. Styringsgruppen jobber utfra de vedtak som er fattet.

Vi har deltatt i samhandlingsprosjektet på Nedre Romerike, og det har vært jevnlig møter i prosjekt- og styringsgruppen. Rømskog kommune takket nei til lokal medisinsk senter og samhandlingskontor på Lillestrøm

Boveiledertjenesten har i løpet av 2013 hatt til dels store utskiftninger i personalgruppen, som har skapt noen utfordringer i forhold til stabilitet og rutiner. Dette falt på plass fra oktober, da alle stillinger er besatt.

5. Rapportering på mål og tiltak

Mål	Det legges til rette for god folkehelse for Rømskogs innbyggere og gjennomføring av samhandlingsreformen	Status
Tiltak	Kjøp av spesialisthelsetjenester fra helseforetakene	Kommunen har tatt imot alle utskrivningsklare pasienter og vi kan ta imot pasienter på dagen. Elektronisk meldingsutveksling er tatt i bruk høsten 2013.
	Utarbeide oversikt over befolkningens helsetilstand	Utarbeidet av kommuneoverlegen
	Kostholds- og livsstil veiledning til barn, ungdom og	Gjennomført

	gravide	
	Frisklivstiltak for hele befolkningen og deltakelse i Partnerskap for folkehelse – Østfoldhelse	Samarbeidet pågår og det planlegges frisklivssentral. Plan for folkehelse og frivillighet begynt
	Mestringsprogram for brukere	Planlegges i Frisklivssentralen/ lokal medisinsk senter
	Innvilge kjøp av hjemmelaget, sunn mat til hjemmeboende, i tillegg til beboerne på eldresenteret. Frivillige pensjonister kjører ut maten	Frivillige pensjonister kjører ut mat hele uka.
	Fallforebyggende arbeid blant hjemmeboende eldre Stimulere til økt innsats fra frivillige til forebyggende folkehelse	Ikke påbegynt.
Mål	Kommunen skal sørge for nødvendig helse- og omsorgstjeneste for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen Rømskog kommune har god økonomiforvaltning og – styring Rømskog kommune har en effektiv tjenesteyting i alle sektorer	
Tiltak	Utarbeide Omsorgsplan 2015	Gjennomført
	Iverksette tiltak fra demensplanen	Pågår
	Miljøtekniske tjenester kjøpes via interkommunale ordninger	Avtale med Helsehuset i Indre Østfold
	Yte helsesøstertjenester til barn og unge i tråd med veileder for helsestasjon og skolehelsetjenesten	I tråd med nasjonale retningslinjer
	Jordmortjenester ytes til gravide	Gjennomført
	Internkontrollsystemet og kvalitetssystemet skal oppdateres	Pågår.
	Notus turnusplan tas i bruk	Gjennomført
	Avtale med fastlege skal sikre legetjenester til innbyggerne	Gjennomført
	Interkommunal avtale om LV-sentral og legevaksordning skal sikre akuttelegetjenester	Gjennomført
	Driftstilskuddsavtale med fysioterapeut skal sikre innbyggerne fysioterapitjenester	Gjennomført
	Psykisk helsevern til kommunens innbyggere	Støttesamtaler og boveiledning er gjennomført av psyk. hjelpepleiere
	Kommunens psykososiale kriseteam skal yte bistand og evt. henvise videre de som er rammet av krise og sorg	Behovet har ikke vært stort i løpet av 2013.
	Tilby sykepleie til hjemmeboende som trenger det for å kunne bli boende i eget hjem	Økning i omfang av pasienter som

		trenger daglig hjelp, også noe økning i "feriepasienter"
	Vi tildeler trygghetsalarmer for å skape en tryggere tilværelse for de som ønsker å bo hjemme	Tildeles etter søknad og vedtak
	Økt behov for avlastning for hjemmeboende psykisk utviklingshemmede	Behovet er imøtekommet
	Leasingbil til bruk på kvelder og helger for ansatte i omsorgsboligene, og dagtid i hjemmetjenesten	Gjennomført
	Opprette 20% psykiatrisk sykepleierstilling for barn og unge	Utlyst flere ganger, men uten søkere.
Mål	Kommunen skal tilby sykehjemsplass eller bolig med heldøgns omsorg og pleie til de som har behov Kommunen skal ta imot alle utskrivningsklare pasienter	
Tiltak	Drift av 17 plasser på Rømskog eldrecenter	12 på langtidsplass
	Tilby avlastning og korttidsopphold til de som trenger det for å kunne bli boende eget hjem	For tiden 1 på avlastning
	Tilby dagopphold ved eldrecenteret til hjemmeboende demente	Gjennomført
	Tilby dementes pårørende veiledning og pårørendeforening i samarbeid med andre kommuner	Har tilbud om pårørendeforening og pårørendeskole i Askim og omegn demensforening.
	Effektiv bruk av korttidsplasser til avlastning, opptrening og rehabilitering for å hindre unødige innleggelser og kunne ta imot utskrivningsklare pasienter fra helseforetakene	Gir resultater, vi får midler tilbake fra Helse Sør Øst ved færre sykehusinnleggelser
	Sykehusets ambulante team benyttes ved behov	Gjennomført
Mål	Den enkelte ansatte er den viktigste ressurs for Rømskog eldrecenter som tjenesteyter for beboerne	
Tiltak	God oppfølging av de ansatte med tilrettelegging og klare ansvarsforhold	Gjennomført
	Sørge for kvalifisert og nok personalet til en hver tid	Gjennomført
	Gjennomføre kompetansekartlegging og kompetansehevede tiltak i tråd med kompetanseplanen	Gjennomført
	Bruke hjelpemidler slik at en forebygger og hindrer skade hos medarbeiderne	Gjennomført
Mål	Kommunen skal sørge for hjelp til dem som ikke kan dra omsorg for seg selv	
Tiltak	Tildeler omsorgsbolig, trygdebolig eller praktisk bistand ved behov	Gjennomført
	Gi råd og veiledning, samt informasjon om aktuelle hjelpeordninger	Hjemmesiden oppdateres jevnlig
	Tildeler hjelpemidler ved kort- og langvarige behov	Gjennomført

Årsrapport 2013

Seksjon: Barnevern

1. Beskrivelse av seksjonen:

Årsverk	Antall ansatte	
6,1	7	Rømskog kjøper 0,4 stilling av Marker kommune

- Arbeide forebyggende
- Vurdere meldinger samt gjennomføre undersøkelser i henhold til barnevernsloven
- Fatte vedtak om barnevernstiltak
- Følge opp tiltaksplaner
- Følge opp eventuelle fosterhjem
- Samarbeide med andre instanser

2. Økonomisk situasjon pr 31.12.13:

Seksjon/område	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Forbruk i %
Brutto utgift	297	385	77
-Brutto inntekt	-8	-8	97
<i>Netto</i>	289	377	77

Tall i hele 1000

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Det har ikke vært behov for kostbare tiltak i 2013.

4. Statusrapport drift:

Ingen avvik. Barnevernleder hadde foreldrepermisjon til midten av september. Vi har fått midler til å ansette tiltakskonsulent i 70 % stilling fra Fylkesmannen. Det ble ansatt tiltakskonsulent fra 1/8-13 som sa opp og avsluttet 31/12-13. Stillingen er utlyst på nytt. Det er foreløpig ikke mange saker i Rømskog. Det kan være vanskelig å fastslå hvordan fremtiden blir da omfang av barnevernssaker kan variere. Prosjektet kostnad og kvalitet har pågått i 2013 og søkes videreført i 2014. Det har vært mye fokus på hvordan de ulike barnevernstjenestene jobber samt ønsker for fremtidens barnevern i Indre Østfold. Videre i 2014 vil ulike samarbeidsmodeller bli vurdert. Det blir også vurdert om det kan være bra med en felles barnevernstjeneste med lokaler i de ulike kommuner.

5. Rapportering på mål og tiltak:

		Resultat
Mål	Arbeide forebyggende	
Tiltak	Ressursteamet "Felles barn" veileder tjenester og familier. PPT, skole, helsestasjon og barnehage deltar.	I 2013 har det vært 9 møter
	Delta på foreldremøter og informere om barneverntjenesten	Ikke gjennomført

Mål	Vurdere bekymringsmeldinger innen 1 uke og gjennomføre undersøkelser innen 3 mnd	
Tiltak	Barnevernstjenesten har minimum ett drøftingsmøte i uka hvor meldinger og undersøkelser vurderes og drøftes.	Gjennomført
	Ansattes kompetanse utvikles gjennom kursdeltakelse og evt spesialiseringer.	Kurs over ett år i Barneperspektivsamtalet for alle saksbehandlere finansiert av fra Fylkesmannen. To saksbehandlere tar videreutdanning i familieterapi, alle ansatte skal få opplæring i motiverende intervju
Mål	Barnevernet skal være lett tilgjengelige for barn, unge og foreldre, samarbeidspartnere og andre	
Tiltak	Kontaktinformasjon på nettet er alltid oppdatert. Samarbeidspartnere skal møte barnevernstjenesten fysisk og kjenne til hvordan barnevernstjenesten jobber. Saker skal kunne drøftes anonymt med barnevernstjenesten.	Gjennomført
	Indre Østfold barnevernvakt tar imot henvendelser og yter hjelp ved akuttbehov utenom kontortiden.	Ingen uttrykning til Rømskog
Mål	Det skal iverksettes virksomme hjelpetiltak for de barn og unge som trenger bistand, og alle tiltaksplaner skal følges opp	
Tiltak	Det fattes vedtak om hjelpetiltak og utarbeides tiltaksplaner som følges opp og evalueres	En aktiv sak
	Deltakelse i interkommunalt prosjekt i Indre Østfold for å vurdere behov for felles tiltak	Pågår frem til 31.12.13

Årsrapport 2013

Seksjon: NAV

1. Beskrivelse av seksjonen/området:

Årsverk	Antall ansatte	
0,4		Rømskog kommune kjøper 0,4 årsverk av NAV Marker.

NAV skal

- gi råd og veiledning til brukere som er i en vanskelig livssituasjon
- sørge for at brukerne får stønad til livsopphold i form av økonomisk sosialhjelp
- gi gjeldsrådgivning
- ta hånd om edruskapsvern i kommunen
- gi brukere med nedsatt funksjonsevne et varig tilrettelagt arbeid og sørge for transport til og fra arbeidet
- gi avlastning til barn der familien samlet sett har behov for avlastning

2. Økonomisk situasjon pr 31.12.13

Seksjon/område	Regnskap	Budsjett 2013	i %
Brutto utgift	1.719	1.720	81 %
Brutto inntekt	-28	-38	75 %
<i>Netto</i>	1.358	1.682	81 %

Tall i hele 1000

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Regnskapet viser pr. 31.12.13 et forbruk på 81 % av det totale budsjettet.

Vi har brukt mer på kvalifiseringsprogram i 2013 enn foregående år. Årsaken er at vi ikke hadde noen på kvalifiseringsprogram første halvår i 2012. Derimot har vi brukt 50.000 kroner mindre på sosialhjelp i 2013, sammenlignet med foregående år. Vi har ikke hatt utgifter til avlastning i 2013, og vi har brukt mindre penger enn budsjettert på kjøp av tilrettelagte arbeidsplasser. Dette skyldes at vi forhandlet fram en ny betalingsavtale med ASVO Bjørkelangen.

Totalt sett viser regnskapet et underforbruk på 324.000 kroner.

4. Statusrapport drift:

Driften av kontoret går greit. Vi ga råd og veiledning til 13 sosialhjelpsmottakere i 2013, mot 14 saker året før. Det er færre ungdommer (under 24 år) som har mottatt sosialhjelp, noe som er spesielt gledelig, da det har vært et satsningsområde for kontoret. 4 personer fikk bistand fra gjeldsrådgiveren i løpet av året.

5. Rapportering på mål og tiltak

		Status
Mål	Råd, veiledning og annet sosialt forebyggende arbeid	
	Kjøre kompetent saksbehandlerhjelp fra NAV Marker	Gjennomført
Mål	Videreføre kvalifiseringsprogrammet	
	Få inn en bruker på kvalifiseringsprogram hele året	Gjennomført
Mål	Sørge for at innbyggerne har midler til livsopphold	
	Økonomisk sosialhjelp ytes etter gjeldende regelverk og veiledende satser	Gjennomført
Mål	Ta hånd om edruskapsvern i kommunen	
	Utarbeide handlingsplan for rusarbeidet	Påbegynt
	Utføre skjenkekontroll	Gjennomført
Mål	Sørge for nødvendig avlastning av barn/familier	
	Kjøre tjenester av private avlastningsfamilier	Ingen aktuelle nå
Mål	Gi sysselsettingstilbud til brukere som har behov for varig tilrettelagt arbeid	
	Kjøre plasser ved ASVO Bjørkelangen og Neverstua	Gjennomført
	Sørge for transport til og fra tiltaket	Gjennomført
Mål	Gi gjeldsrådgivning	
	Ansette gjeldsrådgiver sammen med Marker kommune	Gjennomført

Årsrapport 2013

Seksjon: Kultur

1. Beskrivelse av seksjonen/området:

Årsverk	Antall ansatte
2,3	7

2. Økonomisk situasjon pr 31.12.2013:

Seksjon/område	Regnskap	Budsjett 2013	Forbruk i %
Brutto utgift	4 141	3 379	123
Brutto inntekt	- 782	- 135	579
<i>Netto</i>	3 359	3 244	104

Tall i hele 1000

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Trykking av Bygdeboka Bind 3 ble forsinket, kr 461 000 utgiftsført i 2013, og er ikke budsjettert. Salgsinntektene var på kr 83 000.

4. Statusrapport drift:

- **Grensekommunene:** Vi avsluttet et skiltprosjekt i oktober, et samarbeid med grensekommunene: Infoskilt ved kommunegrensene, severdigheter og oppdatering av kart samt skilting av to turstier. Infoskilt blir satt opp ved kommunehuset, Kurøen, kirken, idrettsplassen, Kirkesand og Sandviksand. Skiltene vil bli satt opp våren 2014.

Kultur arrangerte, sammen med grensekommunene, en musikkveld under Grensemessa.

- **Spillemidler.** Kultur sendte inn søknad om spillemidler for Haukenes ballbinge i desember 2013.

- **Lag og foreninger** har fått tildelt kulturstøtte etter gjeldende regler. I tillegg ble kr 100.000 fordelt etter en ekstrabevilgning fra Kommunestyret. Lokale prosjekter og arrangement fikk støtte på til sammen 78 000. 13. 2 2013 var det et åpent møte for lag og foreninger. 25 deltagere. Dette vil bli et årlig arrangement.

- **Kulturskolen** har litt færre elever enn forrige skoleår. Tilbudet var på 3 kurs samt et ekstra juleverksted.

- **Biblioteket** har hatt redusert åpningstidene til to dager uken. Et arbeid er påbegynt med å innføre selvbetjente dager. Et samarbeid med Marker kommunes biblioteksjef er under planlegging.

- **Kulturbygg/Museum.**

Kurøen. Våren 2013 ble uteområdet ryddet for gamle, til dels farlige redskaper, samt noen redskaper fra låven. Styret for Kørren arrangerte en meget vellykket dugnad i august 2013. Nå er låven og uteområdene klare til å bli tatt i permanent bruk for de gjenstander, verktøy og redskaper som står der. Først må låvens grunnmur repareres og rommet til venstre oppe bli satt i stand som utstillingslokale.

Trosterud Skolemuseum var åpent to dager i august for publikum. Ingen besøkende. Nå vurderes det om Trosterud Skolemuseum kan brukes på andre måter. Synd at det står tomt.

-**Fritidsklubben.** UKM ble gjennomført i mars 2013. Det ble arrangert en Latviatur sommeren 2013. Klubben stod også som arrangør av Rømskog barne- og ungdomsfestival,

Festivalen var godt besøkt og var meget vellykket. Brukertallet på klubben gikk ned i løpet av året. Høsten 2013 begynte et arbeid om å utvikle et nytt konsept for fritidsklubben.

- **Internt samarbeid.** Kultur arrangerte, sammen med Eldresenteret, en «sang og musikk stund» på Eldresenteret. Kultur støttet også et foredrag på Eldresenteret i regi av Misjonsforeningen.

5. Mål og tiltak

Mål	Kommunen bidrar til å bygge gode holdninger	
Tiltak	Holdningsskapende arbeid skal bidra til at brukerne opplever samhold og blir verdsatt	
	Fritidsklubben deltar i internasjonalt arbeid gjennom kontakt med vennskapskommunen i Latvia	Tur med 12 ungdommer til Latvia i juni.
Mål	Kommunen lytter til barn og unge	
Tiltak	Ungdomsrådet behandler saker relatert til barn / ungdom og forvalter midler til tiltak	Avholdt tre møter. I oktober ble nye medlemmer valgt inn. Skateboardpark var et viktig tema.
	Kommunal fritidsklubb for barn og unge drives med brukermedvirkning	Åpen en ettermiddag i uken, samt fredagsklubber for ulike aldersgrupper. Tilbudet ble brukt mindre enn tidligere år. Vurderer nytt konsept
	Barne- og ungdomsfestival arrangeres i samarbeid med lag og foreninger	Gjennomført, svært vellykket.
Mål	Rømskog kulturskole skal gi elevene opplæring som utvikler deres evner innen musikk og andre kunstneriske uttrykksformer og fremmer glede i skapende virksomhet	
	Kulturskolen gir et variert tilbud til minst 25 % av barn og unge på Rømskog	Tre kurs pr uke. Antall elever noe redusert i forhold til i fjor.
	Ungdommens kulturmønstring arrangeres	Gjennomført i mars
Mål	Rømskog er en effektiv tilrettelegger for bosetting av barnefamilier	
Tiltak	Kulturtenestene skal delta i Bolystprosjektet	Gjennomført
Mål	Bygdetunet og kulturstedet Kurøen utnyttes aktivt til å styrke bygdas identitet	
Tiltak	Tinghuset oppgraderes	Gjennomført
	Det settes opp huske for små barn og sommergalleri vurderes på Kurøen	Huske er ikke satt opp, men noen leker innkjøpt
	Samarbeidet med Kurøens venner videreutvikles	Fem møter og en dugnad avholdt. Opprydding i gamle maskiner og skrot som er blitt plassert på låven og ute. Har lagt til rette for oppbevaring av

		resterende gamle maskiner og verktøy
	Kurøen holder åpent i sommersesongen, og koordinator tilrettelegger og støtter frivillige foreningers aktiviteter/utsalg og tilrettelegger for privatutleie	To koordinatore delte sommeren, fungerte tilfredsstillende. Instrukser er oppdatert. Åpningstidene kan kortest noe ned i juni og august, etter tilbakemelding fra RIL og MF.
	Bygdeboka markedsføres og selges	Ble lansert og feiret 7.november i Festsalen. Arbeidet etterlater en del verdifull lokalhistorisk dokumentasjon.
Mål	Rømskogs bygdekultur er preget av samhold og tilhørighet	
Tiltak	Det gjennomføres kulturtreff og trivselstiltak i kommunal regi	Et møte med lag og foreninger avholdt i februar, kulturkveld under Grensemessa.
	Bygdekinoen har forestilling hver måned, med unntak av sommerferien	16 forestillinger Besøktallet var 34 % mindre enn 2012
	Ungdommens kulturpris deles ut 17.mai	Delt ut av ordføreren 17.5
	Kommunehytta opprustes for bruk	Er blitt utsatt.
Mål	Vi bidrar til at Rømskog er kjent som en kulturkommune	
Tiltak	Kommunens idretts- og kulturanlegg skiltes fra fv 21	Gjennomført
	Plan for idrett og friluftsliv rulleres	Gjennomført
	Det utarbeides Kulturminneplan	Utsatt
	Biblioteket ligger på utlånstoppen i Norge.	Utlånet er stabilt tross endring i åpningstider.
	Arbeidet med opprettelse av kultursti langs Tukku-elva videreføres	Har gjennomført 3 møter. Videreføres i 2014.
	Trosterud Skolemuseum skal brukes til kulturarrangement og tilby omvisning på forespørsel under sommersesongen.	To åpne dager i august, ingen besøkende.
	Det gis støtte til lag og foreninger	Kr 80 000 tildelt i kulturstøtte
	Bidra til vellykket Grensemesse	Gjennomført
	Det utarbeides plan for kommunens Frivillighetspolitikk	Planarbeid igangsatt i samarbeid med Folkehelse
	Vurdere behovet for Frivillighetssentral på Rømskog	Se over.
	Delta i planleggingen av jubileet Østfold 2014	
	Idrettsanlegget holdes i stand	
	Det utarbeides oversikt over muligheter for jakt- og fiskekort	
	Det ytes tilskudd til Den norske kirke og andre trossamfunn	Gjennomført

Årsrapport 2013

Seksjon: Utvikling

1. Beskrivelse av seksjonen:

Årsverk	Antall ansatte	Antall brukere
5	8	690

Tall pr 31.12.13

- Teknisk drift
- Vedlikehold og tilsyn av kommunale bygninger
- Utleie av kommunale boliger
- LMN-kontor
- Plan- og bygningsloven
- Oppmåling
- Kloakk og avløp
- Renovasjon
- Brann og feiervesen
- Kommunale veier
- Vaktmestertjenester og renhold
- Viltnemd
- Beredskap

2. Økonomisk situasjon pr 31.12.13

	Regnskap	Budsjett 2013	Forbruk i %
Brutto utgift	11 102	11 529	96
Brutto inntekt	- 5 508	- 4 682	117
Netto	5 598	6 847	82

Tall i hele 1000

3. Kommentarer til økonomiske avvik

Under utgifter er det ført videreformidling av utbedringstilskudd fra Husbanken på kr 350 000. Tilsvarende inntekt er ikke ført over tjenestenes drift, men under andre generelle statstilskudd (se skjema 1A).

Det ble ikke budsjettert med inntekter fra skogsdrift, men her ble det en inntekt på ca kr 350 000.

4. Statusrapport drift/investering:

Brann: Den lokale brannstyrken har i 2013 hatt 1 utrykning. I tillegg en falsk alarm ved Spa hotellet. Det er gjennomført fire øvelser. Brannalarmanlegg i skolen er montert, men ikke ferdigstilt. Alarmanlegget er tatt i bruk. Det er gjennomført brannsyn i alle kommunale bygg av brannmesteren i Aurskog Høland. Ingen bemerkninger.

Arbeidet med ROS-analyser og tiltakskort er gjennomført. Det gjenstår nå kun å få laget en helhetlig ROS-analyse for kommunen. Dette utføres i samarbeid med Aremark og Marker kommune.

Driftsassistansen (DAØ) er engasjert for å lage en hovedplan for vann og avløp. Arbeidet er godt i gang og DAØ opplyser om at planen skal være ferdig i 2014.

Strømforbruk i kwh har økt fra 2012 til 2013. Det er i hovedsak rensaneanlegg og pumpestasjoner som har hatt økning. Årsaken til økningen er inntrengning av overvann, som medfører at pumper må gå oftere.

Det ser ut til at Rømskog har hatt så omtrent like stor predasjon av ulv i 2013 som i 2012. I 2013 ble det funnet 17 elgkadavre tatt av rovdyr. Dette er 5 flere enn i 2012.

Investering:

Tilbygg barnehage er prosjektert og det er laget et budsjett. Budsjettet viser at vi kommer langt over de avsatte midlene. Her må det sees på andre løsninger. Arbeidet fortsetter i 2014.

Veilys i Skurås-, Steinby- og Haukenesfeltet er ferdigstilt og tatt i bruk

Gang- og sykkel veg: Arbeidet har gått som planlagt. Asfaltering, oppussing og noe annet små arbeid skal være gjennomført før 17. mai.

Forslag til veinavn ble besluttet på kommunestyret 14/11-2014. Ut fra vedtaket er det fremmet navnesak på et veinavn til Statens kartverk.

Oppgrusing av kommunale veier er utført.

Utbedring innvendig i Tinghuset på Kurøen er gjennomført.

Det er gjennomført hogst i kommuneskogen sommeren 2013. Ca. 1000 m³ er avvirket.

5. Mål og tiltak innenfor ramme:

Mål	Vi bidrar til god forvaltning og effektiv administrasjon	Resultat
Tiltak	Interkommunalt renovasjonssamarbeid (for eksempel med ROAF) kartlegges. Det vil gi en større miljøfaktor og en bredere avfallsinnsamling	Kartlegging avsluttes i 2014
Tiltak	Felles tjenester med Marker og Aremark innenfor LMN-kontor, plan- og byggesak, kart- og oppmåling og spredt avløp	Det er lagt til rette for faste kontordager for LMN kontoret. Plan- og byggesak, kart- og oppmåling og spredt avløp kommer ved behov.
Tiltak	Kommunens bygg og anlegg skal vedlikeholdes i tråd med plan for vedlikehold	Utført
Tiltak	Finansieringsbidrag prosjektering Bjørkelangen skole	Ikke gjennomført
Tiltak	Finansieringsbidrag prosjektering lokalmedisinsk senter	Ikke gjennomført
Tiltak	Opparbeidelse av industritomt	Næringssselskapet
Mål	Trafikksikkerheten økes	
Tiltak	Trafikksikkerhetsplanen	Vedtatt
Tiltak	Brøttumfeltet selges, det investeres i og reguleres inn ball-løkke	Bygging av ball-løkke utføres 2014
Tiltak	Gang- og sykkelvei Steinbyfeltet – Vestre Tørnby	Ikke ferdigstilt men tatt i bruk
Tiltak	Det utarbeides sentrumsplan	Ikke påbegynt
Mål	Medarbeiderne ivaretas	
Tiltak	Gjennomføre og følge opp medarbeidersamtale med de ansatte	Utført

Mål	Risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsplaner er oppdatert	
Tiltak	Gjennomføres i samarbeidsprosjektet med Marker og Aremark. Prosjektet finansieres av fylkesmann	Gjenstår helhetlig ROS for kommunen
Mål	Ha god viltforvaltning	
Tiltak	Viltnemda legger til rette for grunneierne slik, at det kan utøves en god viltforvaltning. Vurdere å åpne for jakt på flere arter gjennom kommunal forskrift.	Utført
Mål	Lokal brannberedskap opprettholdes	
Tiltak	Vedlikehold av reservestyrken	Kontinuerlig
Tiltak	Opprettholde drift av Linnekleppen og brannflyordningen	Har avtale som løper
Mål	Alle veier får navn	
Tiltak	Forslag til vegnavn legges frem til politisk behandling.	Kommunestyret 14/11-14. Navnesak oversendt til Statens kartverk
Mål	Vannkvaliteten skal være tilfredsstillende kravene i Vanddirektivet	
Tiltak	Vannkvaliteten i Rømsjøen kartlegges.	Kontinuerlig
Tiltak	Kommunen veileder de private vannverkene	Utført
Mål	Sanering av avløp for å bidra til bedre miljøvern	
Tiltak	Hovedplan vann og avløp. - analysere kapasiteten i dagens anlegg - vurdere muligheten for å knytte flere husstander med spredt avløp til kommunalt anlegg - vurdere rehabilitering av eksisterende anlegg	Planen ferdigstilles i 2014
Mål	Følge opp målene i Energi- og klimaplan	
Tiltak	Vurdere ”drop-soner” for kjøring av barn min. 300-500 meter fra skolen	Ikke utført
Tiltak	Det avsettes kr. 20,- pr innbygger til klimatiltak.	Ikke avsatt
Tiltak	Påvirke fylkeskommunen til å legge bedre til rette for kollektivtransport.	Kontinuerlig
Tiltak	Planlegging av overgang fra oljefyring til miljøvennlig brensel fra 2016	Ikke påbegynt
Tiltak	Art. 11800. Redusert energiforbruk	Forbruk kwh 2012 – 1.761.043 2013 – 1.796.378
Mål	Universell utforming	
Tiltak	I all planlegging av vedlikehold eller nybygg skal det legges vekt på universell utforming	Kontinuerlig